

National Technical
University of Ukraine
"Igor Sikorsky
Kyiv Polytechnic Institute"

Національний технічний
університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

ОСВІТНІЙ ГЛОСАРІЙ КПІ ім. Ігоря Сікорського

Education Glossary of Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute

Київ/Kyiv
2026

Передмова/ Foreword

У цьому довідковому виданні узагальнено поняттєво-термінологічний апарат вищої освіти, який використовується міжнародною, європейською, українською фаховою спільнотою, насамперед при реалізації Міжнародної стандартної класифікації освіти та розвитку Європейського простору вищої освіти. Структура статей містить визначення терміна, що відбиває його сутнісні характеристики, контекстуальну основу застосування.

Глосарій містить ключові терміни вищої освіти, адресований представникам вищої освіти, державної влади, бізнесу, суспільству в цілому, широкому колу осіб, зацікавленим у модернізації та європейській інтеграції національної вищої освіти, підвищенні її глобальної конкурентоспроможності.

This guide summarizes the conceptual and terminological apparatus of higher education, which is used by the international, European, and Ukrainian professional community, primarily in the implementation of the International Standard Classification of Education and the development of the European Higher Education Area. The structure of the articles contains a definition of the term, reflecting its essential characteristics, the contextual basis for its application.

The glossary contains key terms of higher education, addressed to representatives of higher education, state authorities, business, society as a whole, and a wide range of people interested in the modernization and European integration of national higher education, increasing its global competitiveness.

Список аббревіатур та скорочень/ List of abbreviations and acronyms

ВО – вища освіта	HE – higher education
ЗУ – Закон України	LU – Law of Ukraine
ЄПВО – Європейський простір вищої освіти	EHEA – European Higher Education Area
ЄМЗЯ – Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти	ENQA – European Association for Quality Assurance in Higher Education
ЄКТС – Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система	ECTS – European Credit Transfer and Accumulation System
ІНП – індивідуальний навчальний план	ISP – individual study plan
НПП – науково-педагогічні працівники	SPS – scientific-pedagogical staff
ОП – освітня програма	EP – educational programme
РВО – рівень вищої освіти	HEL – higher education level
МСКО – міжнародна стандартна класифікація освіти	ISCED – International Standard Classification of Education

А

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законодавством правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.¹

Академічна довідка – офіційна виписка, структурований опис результатів навчання та інших досягнень здобувача ВО, необхідний для їх визнання, зокрема при академічній мобільності та продовженні здобуття вищої освіти.²

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.¹

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених ЗУ "Про вищу освіту".¹

Акредитація – засвідчення національним органом України з акредитації того, що орган з оцінки відповідності відповідає вимогам національних стандартів, гармонізованих з відповідними міжнародними та європейськими стандартами, або вимогам міжнародних чи європейських стандартів та у разі необхідності будь-яким додатковим

Academic integrity – a set of ethical principles, as well as rules defined by the legislation, which should be followed by educational process participants during studies, teaching and conducting scientific (creative) activities in order to ensure the confidence in learning results and/or scientific (creative) achievements.¹

Transcript is an official statement, a structured description of learning outcomes and other achievements of a student, necessary for their recognition, in particular in academic mobility and continuing higher education.

Academic mobility is the ability of educational process participants to study, teach, practise or conduct scientific activities at other institution of higher education (scientific institution) in Ukraine or abroad.¹

Academic freedom is independence and sovereignty of educational process participants in conducting pedagogical, scientific-pedagogical, scientific and/or innovative activities on the principles of free speech and creativity, dissemination of knowledge and information, conducting research and using its results within the limits stipulated by the law.¹

Accreditation is confirmation by the national accreditation body of Ukraine that a conformity assessment body meets requirements of national standards, harmonized with the relevant international and European standards or requirements of international or European standards, and if necessary, any additional requirements for accreditation in the relevant

вимогам щодо акредитації у відповідних сферах для провадження визначеної діяльності з оцінки відповідності.³

Акредитаційна організація – призначений компетентний орган, який легально уповноважений акредитувати інституції, програми або навчальні модулі в середовищі національної системи освіти.⁴¹

Див. також: Орган з акредитації.

Акредитація освітньої програми – оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.¹

Асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо.

Атестація – встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.¹

Атестаційний екзаме́н – форма атестації здобувачів вищої освіти, що проводиться з метою перевірки рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти відповідно до отриманих ними знань, вмінь та інших компетентностей згідно певної освітньої програми.

Атестація здобувачів вищої освіти – це встановлення відповідності результатів

areas for implementing certain conformity assessment activities.³

Accreditation organization – designated competent body that is legally authorised to accredit institutions, programmes or study modules within the national education system.

See also: Accreditation Body.

Accreditation of educational programme is assessment of the educational programme and/or educational activities conducted by the institution of higher education under this programme in order to ensure and improve the quality of higher education.¹

Asynchronous mode is an interaction between the individuals of distance learning, during which participants interact with each other with a time delay, using e-mail, forum, social networks, etc.

Attestation is the ascertainment of compliance of higher education applicants' learning results (scientific or creative work) with the requirements of the educational programme and/or the unified state qualification examination programme.¹

Attestation examination is a form of certification of higher education applicants, which is conducted to verify the level of academic achievement of higher education applicants in accordance with the knowledge, skills and other competencies acquired by them in accordance with a particular educational programme.

Attestation of Higher Education Applicants is the ascertainment of compliance of higher

навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.¹

Автономія закладу вищої освіти – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених ЗУ "Про вищу освіту".¹

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених ЗУ "Про освіту", ЗУ "Про вищу освіту" та іншими законами України правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.¹

Академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами.¹

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.¹

education applicants' learning results (scientific or creative work) with the requirements of the educational programme and/or the unified state qualification examination programme.¹

Autonomy of the institution of higher education – independence, sovereignty and responsibility of the institution of higher education in making decisions about the development of academic freedoms, organisation of educational process, research, internal administration, economic and other activities, independent selection and placement of staff within the limits stipulated by the Law about Education.¹

Academic integrity – a set of ethical principles, as well as rules defined by the Law of Ukraine "On Education", Law of Ukraine "On Higher Education" and other laws of Ukraine, which should be followed by educational process participants during studies, teaching and conducting scientific (creative) activities in order to ensure the confidence in learning results and/or scientific (creative) achievements.¹

Academic mobility – the ability of educational process participants to study, teach, practise or conduct scientific activities at other institution of higher education (scientific institution) in Ukraine or abroad.¹

Academic freedom – independence and sovereignty of educational process participants in conducting pedagogical, scientific-pedagogical, scientific and/or innovative activities on the principles of free speech and creativity, dissemination of knowledge and information, conducting research and using its results within the limits stipulated by the law.¹

Академічний персонал – персонал закладу вищої освіти, основним завданням якого є викладання та/ або дослідження. Включає осіб, які обіймають посади, що передбачають здійснення викладання та/або дослідження.²

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.¹

Академічний текст – авторський твір наукового, науково-технічного та навчального характеру у формі дисертації, кваліфікаційної випускної роботи, наукового видання, наукової статті, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, депонованої наукової роботи, підручника, навчального посібника, інших науково- та навчально-методичних праць.⁸

Аспірант – вчений, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у закладі вищої освіти/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії.⁹

Асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи, електронну пошту, форуми, соціальні мережі тощо.²⁷

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.¹

Academic staff – staff of a higher education institution whose main task is teaching and/or research. It includes persons holding positions that involve teaching and/or research.

Academic plagiarism – release (completely or partially) of scientific (creative) results obtained by other individuals as results of one's own research (creative activity) and/or reproduction of published texts (released works of art) of other authors without attribution.¹

Academic text is author's work of scientific, scientific and technical, educational character in the form of a dissertation, qualification final work, scientific publication, scientific article, report in the field of scientific, scientific and technical activity, deposited scientific work, textbook, tutorial, other scientific and educational and methodical works.⁸

Postgraduate student means a scientist who conducts fundamental and/or applied scientific research as part of postgraduate training in a higher educational institution/ scientific institution, pursuing the degree of Doctor of philosophy.⁹

Asynchronous mode is interaction between distance learning subjects, during which participants interact with each other with a time delay, using interactive educational platforms, e-mail, forums, social networks, etc.

Attestation is the ascertainment of compliance of higher education applicants' learning results (scientific or creative work) with the requirements of the educational programme and/or the unified state qualification examination programme.¹

Аудиторні години – час, що планується викладачу / здобувачу на проведення / відвідування навчальних занять.²

Classroom hours – the time planned for the teacher / student to conduct / attend classes.

Б

База практики – підприємство, установа або організація, де згідно з укладеними університетом договорами здійснюється практична підготовка студентів.

Practice Base is a practice base is an enterprise, institution or organization where, in accordance with agreements concluded with the university, practical training of students is carried out.

Бакалавр – освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180–240 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньо-професійної програми для здобуття ступеня бакалавра на основі ступеня молодшого бакалавра або молодшого спеціаліста визначається закладом вищої освіти.¹

Bachelor is an educational degree obtained at the first level of higher education and granted by an institution of higher education after a higher education applicant successfully completes the educational professional programme of 180–240 ECTS credits. To grant a bachelor degree on the basis of a junior bachelor degree or professional pre-higher education, the institution of higher education shall be entitled to recognise and re-account the ECTS credits, the maximum amount of which shall be determined by higher education standard.¹

Болонський процес – структурна й парадигмальна реформа вищої освіти в Європі, початок якій покладено підписанням Болонської декларації в 1999 р. у Болоньї (Італія) і яка спрямована на створення привабливого і конкурентоспроможного Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Реалізація перетворень здійснюється відповідно до комюніке (декларацій) періодичних конференцій міністрів, відповідальних за вищу освіту, починаючи з 2001 р.²

The Bologna Process is a structural and paradigmatic reform of higher education in Europe, which began with the signing of the Bologna Declaration in 1999 in Bologna (Italy) and is aimed at creating an attractive and competitive European Higher Education Area (EHEA). The implementation of the reforms is carried out in accordance with the communiqués (declarations) of the periodic conferences of ministers responsible for higher education since 2001.

Булінг – діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.¹

Див. також: **Цькування**.

В

Валідація – акт або процес, спрямований на те, щоб зробити щось офіційно чи юридично прийнятним або затвердженим. Валідація документів про освіту чи навчання є складовою визнання результатів попереднього навчання.²

Веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси, – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів.

Веб-сайт – сукупність даних, електронної (цифрової) інформації, інших об'єктів авторського права і (або) суміжних прав тощо, пов'язаних між собою і структурованих у межах адреси веб-сайту і (або) облікового запису власника цього веб-сайту, доступ до яких здійснюється через адресу мережі Інтернет, що може складатися з доменного імені, записів про каталоги або виклики і (або)

Bullying (harassment) shall mean acts (actions or inactions) of the educational process participants, which consist in psychological, physical, economic, sexual violence, including with the use of electronic communication tools, committed against an underage person and (or) by such a person against other educational process participants, resulting in the harm to the mental or physical health of the victim that could have been caused or was caused.¹

Validation – the act or process of making something officially or legally valid or acceptable. The validation of educational or training documents is a component of the Recognition of Prior Learning.

Web resources of academic disciplines – a systematic collection of information and teaching tools necessary for the assimilation of educational components, which is available via the Internet (local network) using a web browser and/or other software tools available to the user.

Website – a set of data, electronic (digital) information, other copyright objects and (or) related rights, etc., related and structured within the address of the website and (or) the owner's account on this website, which is accessed via an Internet address, which may consist of a domain name, directory entries or calls and (or) a numeric address according to the Internet Protocol.¹¹

числової адреси за Інтернет-протоколом.¹¹

Веб-сторінка – складова частина веб-сайту, що може містити дані, електронну (цифрову) інформацію, інші об'єкти авторського права і (або) суміжних прав тощо.¹¹

Взаємне визнання – згода двох або більше інституційних органів щодо взаємного визнання академічних кваліфікацій і ступенів, результатів та/або періодів навчання.²

Вибіркова дисципліна – компонент освітньої програми, який може бути її частиною, але не є обов'язковим для всіх студентів.⁴¹

Видання – твір (документ), що пройшов редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений шляхом друкування, тиснення або іншим способом, містить інформацію, призначену для поширення, і відповідає вимогам нормативно-правових актів з питань видавничого оформлення, поліграфічного і технічного виконання.⁶

Визнання – це формальне підтвердження компетентним органом якості іноземної освітньої кваліфікації для цілей доступу до навчання та/або здійснення фахової діяльності.¹⁰

Визнання кредитів – процес, за допомогою якого заклад вищої освіти засвідчує (підтверджує), що результати навчання, отримані та оцінені в іншому закладі, та відповідні їм кредити задовольняють (деякі або всі) вимоги певної освітньої програми, її компонента (модуля) або кваліфікації в цьому закладі вищої освіти.²

Викладацька діяльність – діяльність, яка спрямована на формування знань, інших компетентностей, світогляду, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей,

Web page – an integral part of a website that may contain data, electronic (digital) information, other copyright objects and/or related rights, etc.¹¹

Mutual recognition – agreement by two or more institutional bodies on mutual recognition of academic qualifications and degrees, outcomes and/or periods of study.

Optional subject/course – a component of an educational program that may be part of it but is not mandatory for all students

Edition shall mean a work (document) that underwent editing and publishing processing, produced by printing, stamping or otherwise, contains information aimed at distribution, and meets all requirements of state standards, other legislative acts related to publishing design, printing and technical performance.⁷

Recognition is a formal acknowledgement by a competent authority of the value of a foreign educational qualification with a view to access to educational and/or employment activities.¹⁰

Recognition of credits – is the process by which a higher education institution certifies (confirms) that the learning outcomes obtained and assessed at another institution and the corresponding credits satisfy (some or all) of the requirements of a particular study programme, its component (module) or qualification at this higher education institution.

Teaching activity shall mean the activity aimed at the formation of knowledge, other competencies, world view, development of intellectual and creative capacities, emotional,

емоційновольових та/або фізичних якостей здобувачів освіти (лекція, семінар, тренінг, курси, майстер-клас, вебінар тощо), та яка проводиться педагогічним (науково-педагогічним) працівником, самозайнятою особою (крім осіб, яким така форма викладацької діяльності заборонена законом) або іншою фізичною особою на основі відповідного трудового або цивільно-правового договору.¹³

Викладацький персонал – персонал закладу вищої освіти, основним завданням якого є викладання. Включає осіб, які обіймають посади, що передбачають здійснення викладацької діяльності.²

Викладацько-центроване навчання – процес передачі інформації від викладача до відносно пасивного реципієнта (студент/здобувач освіти) або споживача.⁴¹

Викладач – науково-педагогічний, який відповідає за проведення навчальних занять, здійснення заходів поточного контролю і ведення модуля «Поточний контроль» в Електронному кампусі з усіх навчальних дисциплін (освітніх компонентів), передбачених його індивідуальним планом роботи науково-педагогічного працівника.

Випуск – успішне завершення здобувачами вищої освіти навчання у вищому навчальному закладі / закладі вищої освіти та одержання відповідної кваліфікації.²

Випускник – особа, яка успішно завершила навчання на певному освітньому рівні (етапі, циклі) вищої освіти.²

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних

volitional and/or physical qualities of education seekers (lectures, seminars, training sessions, courses, masterclasses, webinars, and so on) and performed by an educational (academic and research) worker, a self-employed person (except for persons for whom such form of educational activity is forbidden by law) or another individual based on the respective labour or civil agreement.¹³

Teaching staff – staff of a higher education institution whose main task is teaching. Includes persons holding positions that involve teaching activities.

Teacher centred learning – the process of transferring information from a teacher to a relatively passive recipient (student/learner) or consumer.

Lecturer – a research and teaching staff member who is responsible for conducting classes, implementing current control measures and maintaining the module ‘Current Control’ in the Electronic Campus in all academic disciplines (educational components) provided for in his/her individual work plan of a research and teaching staff member.

Graduation is the successful completion of higher education by students at a higher education institution and obtaining a relevant qualification.

Graduate – a person who has successfully completed studies at a certain educational level (stage, cycle) of higher education.

Higher education – a set of systematised knowledge, skills and practices, ways of thinking, professional, ideological and civic qualities, moral and ethical values, other

цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.¹

Вчена рада – колегіальний орган управління закладу вищої освіти, який утворюється строком на п'ять років, склад якого затверджується наказом керівника закладу вищої освіти протягом п'яти робочих днів з дня закінчення повноважень попереднього складу вченої ради.¹

Вхідний контроль – процедура визначення обсягу знань, умінь та навичок, набутих у результаті неформального та/або формального професійного навчання, відповідно до вимог державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретної робітничої професії або типових навчальних планів та програм з навчальних предметів, виробничого навчання, виробничої практики.¹²

Г

Гарант освітньої програми – це науково-педагогічний або науковий працівник Університету, призначений наказом ректора відповідальним за реалізацію освітньої програми.

Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.¹

Галузь освіти – згідно з Міжнародною

competencies obtained at the institution of higher education (research institution) in a relevant knowledge branch for certain qualification at higher education levels, which are more complex than at the level of complete general secondary education.¹

Academic (scientific, scientific-technical, technical) Council of a scientific institution is a collegial body managing the scientific and scientific-technical activities of a scientific institution in terms of the exclusive powers defined in this Article, and performs advisory functions on other issues of scientific and scientific-technical activities of the scientific institution.¹

Entrance control is a procedure for determining the amount of knowledge, skills and abilities acquired as a result of non-formal and/or formal vocational training in accordance with the requirements of state standards of vocational education for a particular working profession or standard curricula and programmes for academic subjects, industrial training, and industrial practice.

Guarantor of the educational programme is a scientific and pedagogical or research employee of the University, appointed by order of the rector as responsible for the implementation of the educational program.

Knowledge branch – a broad subject area of education and science harmonised with the International Standard Classification of Education that includes a group of related specialities.¹

Field of study – according to the International

стандартною класифікацією освіти галузь (освіти та підготовки) визначається як широкий домен, область змісту, що охоплюється освітньою програмою або кваліфікацією. Галузь (поряд з рівнем) освіти є базовою наскрізною класифікаційною змінною освітніх програм та відповідних кваліфікацій.²

Грант – фінансові чи інші ресурси, надані на безоплатній і безповоротній основі державою, юридичними, фізичними особами, у тому числі іноземними, та (або) міжнародними організаціями для розвитку матеріально-технічної бази для провадження наукової і науково-технічної діяльності, проведення конкретних фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень, науково-технічних (експериментальних) розробок, зокрема на оплату праці наукових (науково-педагогічних) працівників у рамках їх виконання, за напрямками і на умовах, визначених надавачами гранту.⁹

Графічна робота – індивідуальне семестрове завдання, що вимагає виконання різних ескізів, креслеників у відповідності до вимог відповідних нормативно-технічних документів.

Група забезпечення спеціальності – група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких Університет є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних РВО, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

standard classification of education, a field (of education and training) is defined as a broad domain, an area of content covered by an educational programme or qualification. The field of education (along with the level) is the basic cross-cutting classification variable of educational programmes and related qualifications.

Grant means financial or other resources provided on a gratuitous and irrevocable basis by the state, legal entities, individuals, including foreign, and (or) international organisations for the development of the material and technical base in order to implement scientific and scientific-technical activities, conducting specific fundamental and (or) applied scientific research, scientific-technical (experimental) developments, in particular for the remuneration of researchers (scientific and pedagogical workers) as part of practical implementation of such developments, in the directions and on the conditions determined by the grant providers.⁹

Graphic work – an individual semester assignment that requires the execution of various sketches, drawings in accordance with the requirements of the relevant regulatory and technical documents.

Specialty support group is a group of pedagogical, scientific-pedagogical and/or scientific workers for whom the University is the main place of work and who are responsible for the implementation of educational programs in a specialty at certain higher educational institutions, personally participate in the educational process and meet the qualification requirements specified in the License Terms.

Д

Депозитарій електронних ресурсів – інформаційна система, що забезпечує зосередження в одному місці сучасних ЕОР з можливістю надання доступу до них через технічні засоби, у тому числі в інформаційних мережах (як локальних, так і глобальних).¹⁴

Дескриптори – загальні констатації результатів навчання для отримання кваліфікації. Вони надають чіткі точки прив'язки, які описують основні результати кваліфікації, як визначено в Національних рамках, та прояснюють природу відмінностей між рівнями.⁴¹

Дескриптори кваліфікацій – загальний опис кваліфікацій за рівнями (підрівнями, етапами, циклами) у термінах компетентностей.²

Дескриптори рівня (циклу) – загальні твердження, які описують характеристики та контекст навчання, що очікується на кожному рівні, і з якими будуть співставлені результати навчання та критерії оцінювання.⁴¹

Дипломна робота – вид кваліфікаційної роботи здобувача ступеня бакалавра, призначений для об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь вирішувати типові завдання діяльності, які, в основному, віднесені до організаційної, управлінської і виконавської виробничих функцій (технологічний і операційний рівень діяльності).

Дипломний проєкт – вид кваліфікаційної роботи здобувача ступеня бакалавра, призначений для об'єктивного контролю ступеня сформованості умінь вирішувати типові завдання діяльності, які віднесені до інженерних (проектно-конструкторських, технологічних та експлуатаційних)

Depository of electronic resources is an information system that ensures concentration of modern e-resources in one place with the possibility of providing access to them through technical means, including information networks (both local and global).

Descriptors are general statements of learning outcomes for a qualification. They provide clear anchor points that describe the main outcomes of a qualification as defined in the National Framework and clarify the nature of differences between levels.

Qualification descriptors – a general description of qualifications by levels (sub-levels, stages, cycles) in terms of competences.

Level (cycle) descriptors – general statements that describe the characteristics and context of the learning expected at each level and against which the learning outcomes and assessment criteria will be measured.

A diploma thesis is a type of qualification work of a bachelor's degree applicant designed to objectively control the degree of formation of the ability to solve typical business problems, which are mainly related to organisational, managerial and executive production functions (technological and operational level of activity).

A diploma project is a type of qualification work of a bachelor's degree applicant designed to objectively monitor the degree of formation of the ability to solve typical tasks related to engineering (design, development, technological and operational) production

виробничих функцій.

Директива ЕС/36/2005 – документ, що встановлює правила, відповідно до яких держава-член, що встановлює умовою доступу до регульованої професії або здійснення діяльності в межах такої професії на своїй території наявність спеціальних професійних кваліфікацій, і повинна визнавати професійні кваліфікації, здобуті в одній чи декількох інших державах-членах, які дають змогу власнику зазначених кваліфікацій здійснювати діяльність у межах такої ж професії в такій державі.¹⁵

Дисертація – кваліфікаційна наукова робота, яка відображає наукові результати досліджень автора та представлена для здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук) або доктора наук.⁸

Дискримінація – ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає о користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій ЗУ “Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні”, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об’єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.¹⁶

Директива Європейського Парламенту і Ради /36/2005 – документ, що встановлює правила, відповідно до яких держава-член, що встановлює умовою доступу до регульованої професії або здійснення діяльності в межах такої професії на своїй території наявність спеціальних професійних кваліфікацій, і повинна визнавати професійні кваліфікації,

functions.

Directive EC/36/2005 – a document setting out the rules according to which a Member State that makes specific professional qualifications a condition for access to or exercise of a regulated profession in its territory must recognise professional qualifications obtained in one or more other Member States that enable the holder of those qualifications to exercise the same profession in that State.

Dissertation is an qualifying scientific work that reflects the scientific results of the author’s research and is submitted for the degree of Doctor of Philosophy (Candidate of Sciences) or Doctor of Science.⁸

Discrimination is the situation in which an individual and/or a group of individuals suffers from the restriction on the recognition, exercise or enjoyment of rights and freedoms in any form established in this Law on the grounds of their race, skin colour, political, religious and other beliefs, sex, age, disability, ethnic or social origin, nationality, marital and property status, place of residence, linguistic or on other grounds that have been, are or may be actual or alleged (hereinafter – particular grounds), except for cases when such restriction has a legitimate, reasonably justified aim, which is achievable in an appropriate and necessary way.¹⁶

Directive Of The European Parliament And Of The Council 2005/36/EC – the document that establishes rules according to which a Member State which makes access to or pursuit of a regulated profession in its territory contingent upon possession of specific professional qualifications (referred to hereinafter as the host Member State) shall

здобути в одній чи декількох інших державах-членах, які дають змогу власнику зазначених кваліфікацій здійснювати діяльність у межах такої ж професії в такій державі.¹⁵

Дистанційна форма здобуття вищої освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.¹³

Дистанційний курс – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для досягнення програмних результатів навчання за певним освітнім компонентом, відповідно до силабусу, які доступні через мережу інтернет та/або локальну мережу за допомогою програмних засобів.

Додаток до диплома європейського зразка – документ, що містить структуровану інформацію про завершене навчання. У додатку до диплома наводиться інформація про результати навчання особи, освітні компоненти, отримані оцінки і здобуту кількість кредитів ЄКТС, а також відомості про національну систему вищої освіти України.¹

Довідкове видання – видання, що містить короткі відомості наукового чи прикладного характеру, розташовані в порядку, зручному для їх швидкого пошуку, призначене для вибіркового читання.¹⁷

Довідник – довідкове видання прикладного характеру, побудоване в систематичному

recognise professional qualifications obtained in one or more other Member States (referred to hereinafter as the home Member State) and which allow the holder of the said qualifications to pursue the same profession there, for access to and pursuit of that profession.

Distance education is an individualised process of obtaining education, which occurs mainly through the indirect interaction of remote educational process participants in a specialised environment that functions on the basis of modern psychological, pedagogical, information and communication technologies.¹³

Distance course is a systematic collection of information and educational and methodological tools necessary to achieve program learning outcomes for a specific educational component, in accordance with the syllabus, which are accessible via the Internet and/or local network using software.

The addendum to the diploma shall provide information about learning results, educational components, obtained grades and number of acquired ECTS credits, as well as information about the Ukrainian national system of higher education.¹

Reference publication is a publication containing brief information of a scientific or applied nature, arranged in an order convenient for quick search, intended for selective reading.

Reference book is a reference publication of an applied nature, arranged in a systematic order

порядку чи за абеткою назв статей, призначене для швидкого пошуку певних відомостей. Розрізняють суспільно-політичний, науковий, науково-популярний, популярний, виробничо-практичний, навчальний, статистичний, біографічний довідники тощо.¹⁷

Доктор наук – науковий ступінь, що здобувається особою на основі ступеня доктора філософії (кандидата наук) за науковою спеціальністю та передбачає набуття найвищих компетентностей у галузі розроблення і впровадження методології дослідницької роботи, проведення оригінальних досліджень, отримання наукових результатів, що забезпечують розв’язання важливої теоретичної або прикладної проблеми, мають загальнонаціональне або світове значення та опубліковані у наукових виданнях. Кваліфікація доктора наук відповідає 8-му кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій України.²

Доктор філософії – це освітній і водночас науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра. Ступінь доктора філософії присуджується разовою спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи за результатами успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді.¹

Докторант – учений, який проходить підготовку в докторантурі наукової установи (закладу вищої освіти) для здобуття наукового ступеня доктора наук.²

Документи про освіту – документи, які

or alphabetically by article titles, intended for quick search of certain information. There are socio-political, scientific, popular science, popular, industrial and practical, educational, statistical, biographical reference books, etc.

Doctor of Sciences is a scientific degree obtained by a person on the basis of a Doctor of Philosophy (Candidate of Sciences) degree in a scientific specialty and provides for the acquisition of the highest competencies in the development and implementation of research methodology, conducting original research, obtaining scientific results that provide a solution to an important theoretical or applied problem, are of national or global importance and published in scientific publications. The qualification of Doctor of Science corresponds to the 8th qualification level of the National Qualifications Framework of Ukraine.

Doctor of philosophy is an educational and at the same time academic degree obtained at the third level of higher education on the basis of a master degree. Doctor of philosophy degree shall be granted by a one-time specialised academic council at the institution of higher education or at the scientific institution, provided that a higher education applicant successfully completes the relevant educational scientific programme and publicly defends a dissertation at a one-time specialised academic council.¹

Doctoral student means a scientist who undergoes training in the doctoral programme of a scientific institution (institution of higher education) pursuing the scientific degree of Doctor of science.²

A document on higher education shall be

видаються закладами освіти та іншими суб'єктами освітньої діяльності здобувачам освіти (крім вихованців дошкільних закладів освіти) після успішного завершення їх навчання за освітньою програмою.¹³

Домашня контрольна робота – індивідуальне семестрове завдання, що передбачає самостійне виконання здобувачем ВО певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу. Домашні контрольні роботи можуть передбачати певний ілюстративний матеріал: графіки, векторні діаграми, гістограми тощо.

Доступ – право кандидатів, що задовольняють встановленим вимогам, на звернення із проханням про допуск до вищої освіти та на розгляд такого прохання.¹⁸

Дуальна форма здобуття освіти – це спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 відсотків до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору. Навчання на робочому місці передбачає виконання посадових обов'язків відповідно до трудового договору.¹

Дуальна форма здобуття фахової передвищої та вищої освіти – це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання в закладах освіти та в інших суб'єктів освітньої діяльності) з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для оволодіння програмними результатами, поглиблення практичних умінь і навичок та набуття певної кваліфікації. У вищій освіті дуальна форма є одним зі способів здобуття освіти здобувачами денної форми здобуття освіти.¹⁹

issued to a person who has successfully completed the relevant educational programme and passed the attestation.¹³

A home test is an individual semester assignment that involves the independent performance of certain practical work by a HE student based on the theoretical material learned. Home tests may include some illustrative material: graphs, vector diagrams, bar charts, etc.

Access – the right of candidates who meet the established requirements to apply for admission to higher education and to consider such an application.

Dual form of higher education is a way to organise the studies of full-time higher education applicants by dedicating 25–60% of the total educational programme to contractual on-the-job training at the enterprises, establishments and organisations in order to acquire a certain qualification. On-the-job training shall presuppose exercising official duties in accordance with the labour contract.¹

The dual form of obtaining professional pre-higher and higher education is a method of obtaining education that involves combining training in educational institutions and other subjects of educational activity with training at workplaces at enterprises, institutions and organizations to master program results, deepen practical skills and abilities, and acquire certain qualifications. In higher education, the dual form is one of the methods of obtaining education by full-time students of education.

Дублінські дескриптори – системний опис типових очікуваних результатів навчання випускника для кожного циклу (рівня) вищої освіти. Дублінські дескриптори сформульовані у термінах п'яти категорій результатів навчання: знання і розуміння; застосування знань і розуміння; формування суджень; навички комунікації; навички, необхідні для подальшого навчання з певним рівнем автономності.

Використовуються для опису циклів вищої освіти в Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.²

Dublin Descriptors are a systematic description of typical expected learning outcomes of a graduate for each cycle (level) of higher education. The Dublin descriptors are formulated in terms of five categories of learning outcomes: knowledge and understanding; applying knowledge and understanding; making judgements; communication skills; and learning skills. They are used to describe higher education cycles in the Qualifications Framework of the European Higher Education Area.

Е

Екзамен – вид семестрового контролю для оцінювання рівня засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу з освітнього компонента, що проводиться в період екзаменаційної сесії за затвердженим розкладом.

Екзаменатор – викладач, який за рішенням кафедри відповідає за проведення та оцінювання результатів календарного та/або семестрового контролів.

Екзаменаційна комісія – комісія, що створюється для здійснення атестації здобувачів.

Електронне видання – документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості, містить інформацію у форматі електронних даних чи програм (або їх комбінації), для використання якої потрібні цифрові пристрої.²⁰

Електронний кампус – прикладне програмне забезпечення, яке є елементом інформаційно-телекомунікаційного середовища університету

Exam – a type of semester control to assess the level of mastering theoretical and practical material on the educational component, which is conducted during the examination session according to the approved schedule.

Examiner – a teacher who, by the decision of the department, is responsible for conducting and evaluating the results of calendar and/or semester controls.

Examination Commission – a commission created to conduct the certification of applicants.

Electronic publication – a document that has undergone editorial and publishing processing, has source information, contains information in the format of electronic data or programs (or their combination), for the use of which digital devices are required

Electronic campus is an application software that is an element of the university's information and telecommunications

та використовується для інформаційної підтримки повсякденної діяльності здобувачів ВО, викладачів, співробітників університету, а так само для інформаційної підтримки всіх видів інноваційної діяльності в університеті.

Електронний аналог друкованого видання (pdf версія тощо) – електронне видання, що відтворює друковане видання, зберігаючи розташування на сторінці тексту, ілюстрацій, посилань, приміток тощо.²¹

Електронний документ – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов’язкові реквізити документа. Електронний документ може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму. Візуальною формою подання електронного документа є відображення даних, які він містить, електронними засобами або на папері у формі, придатній для приймання його змісту людиною.²²

Електронний документообіг (обіг електронних документів) – сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та у разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів. Порядок електронного документообігу визначається державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями всіх форм власності згідно з законодавством.²²

Електронний освітній ресурс – засоби навчання на цифрових носіях будь-якого типу або розміщені в інформаційно-телекомунікаційних системах, які

environment and is used for information support of the daily activities of university students, teachers, and university employees, as well as for information support of all types of innovative activities at the university.

Electronic analogue of a printed edition (pdf version, etc.) – an electronic edition that reproduces a printed edition, preserving the location on the page of text, illustrations, links, notes, etc.

The electronic document – the document in which information is fixed in the form of electronic data, including obligatory details of the document. The structure and procedure for placement of obligatory details of electronic documents is determined by the legislation. The electronic document can be created, transferred, saved and transformed by electronic means to visual form. Visual form of submission of the electronic document is display of data which it contains electronic means or on paper in the form suitable for perception of its content by the person.

Electronic document flow (electronic document circulation) is a set of processes of creating, processing, sending, transmitting, receiving, storing, using and destroying electronic documents, which are performed with the use of integrity checks and, if necessary, with confirmation of the fact of receipt of such documents. The procedure for electronic document flow is determined by state bodies, local self-government bodies, enterprises, institutions and organisations of all forms of ownership in accordance with the law.

Electronic educational resource – learning tools on digital media of any type or placed in information and telecommunication systems, which are reproduced by electronic means and

відтворюються за допомогою електронних технічних засобів і застосовуються в освітньому процесі.²⁰

Електронні дидактичні демонстраційні матеріали – електронні матеріали (статичні та динамічні двовимірні та тривимірні моделі, мапи, креслення, схеми, репродукції, інші допоміжні ілюстративні матеріали, відео- й аудіозаписи тощо), що можуть використовуватись як допоміжні в освітньому процесі.²⁰

Електронні методичні матеріали – електронне навчальне або виробничо-практичне видання роз'яснень з певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни з викладом методики виконання окремих завдань, певного виду робіт.¹⁴

used in the educational process.

Electronic didactic demonstration materials are electronic materials (static and dynamic two-dimensional and three-dimensional models, maps, drawings, diagrams, reproductions, other auxiliary illustrative materials, video and audio recordings, etc.) that can be used as auxiliary in the educational process.

Electronic methodological materials – an electronic educational or industrial-practical publication of explanations on a particular topic, section or issue of an academic discipline with a description of the methodology for performing certain tasks, a certain type of work

Є

Європейська асоціація забезпечення якості вищої освіти – європейська організація, створена у 2000 р. з метою поширення інформації, досвіду та належних практик у сфері забезпечення якості вищої освіти, який є консультативним членом ЄПВО. Членами асоціації є агентства із забезпечення якості в державах-членах ЄПВО. Членство в ENQA є визнанням того, що агентство відповідає ESG-2015. Станом на початок 2024 р. ENQA представляє 60 членів і 41 афілійованих членів з 53 країн світу. Афілійованим членом ENQA є Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. Місія ENQA полягає в тому, щоб сприяти підвищенню якості та розвитку культури якості вищої освіти, представляючи агентства із забезпечення якості на міжнародному рівні, підтримуючи їх на національному рівні та надаючи їм комплексні послуги та можливості для

The European Association for Higher Education Quality Assurance is a European organisation established in 2000 to disseminate information, experience and good practices in the field of quality assurance in higher education, which is an advisory member of the EHEA. The members of the association are quality assurance agencies in the member states of the EHEA. Membership in ENQA is a recognition that the agency is compliant with ESG-2015. As of the beginning of 2024, ENQA represents 60 members and 41 affiliate members from 53 countries. The National Agency for Quality Assurance in Higher Education is an affiliate member of ENQA. ENQA's mission is to promote quality and quality culture in higher education by representing quality assurance agencies internationally, supporting them nationally and providing them with comprehensive services

співпраці.²

Європейська асоціація університетів, ЄАУ – Об'єднання європейських університетів створене з метою сприяння розвитку цілісної системи освіти та досліджень на європейському рівні шляхом досліджень, проектів та послуг для членів асоціації. Є консультативним органом ЄПВО. Станом на липень 2024 р. членами ЄАУ є понад 800 університетів з 51 країни, а також національних організацій ректорів з понад 30 країн. Серед них 36 українських університетів, а також Спілка ректорів ЗВО України.²

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – студентоцентрована система трансферу і накопичення кредитів, що заснована на принципі прозорості процесів навчання, викладання та оцінювання і використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою сприяння плануванню, реалізації та оцінюванню освітніх програм і мобільності студентів шляхом визнання їх навчальних досягнень, кваліфікацій та періодів навчання. Система ґрунтується на оцінюванні типового навчального навантаження здобувача вищої освіти, що необхідне для досягнення визначених результатів навчання, обліковується в кредитах ЄКТС.²

Європейська рамка кваліфікацій для навчання впродовж життя (ЄРК) – рекомендований у 2008 р. (нова редакція – у 2017 р.) Європейським Парламентом і Радою Європейського Союзу загальний системний опис восьми кваліфікаційних рівнів на основі результатів навчання, які охоплюють весь спектр кваліфікацій, здобутих в процесі формального, неформального, інформального навчання. Рамка є інструментом для поліпшення прозорості, порівняння, ідентифікації та визнання кваліфікаційних

and opportunities for cooperation

The European Association of Universities, EAU, is an association of European universities established to promote the development of an integrated system of education and research at the European level through research, projects and services for its members. It is an advisory body to the EHEA. As of July 2024, EAU members include more than 800 universities from 51 countries, as well as national rector's organisations from more than 30 countries. Among them are 36 Ukrainian universities, as well as the Union of Rectors of Higher Education Institutions of Ukraine.

European Credit Transfer and Accumulation System (ECTS) – credit transfer and accumulation system used in the European Higher Education Area for the purpose of providing, recognising, confirming the qualifications and educational components, and facilitating academic mobility of higher education applicants. The system shall be based on determining the academic load of higher education applicant required to achieve certain learning results, and shall be accounted in ECTS credits.

European Qualifications Framework for Lifelong learning (EQF-LLL) -- a general systematic description of eight qualification levels based on learning outcomes, recommended in 2008 (new edition – in 2017) by the European Parliament and the Council of the European Union, covering the whole range of qualifications, acquired through formal, non-formal and informal learning. The Framework is a tool for improving transparency, comparison, identification and recognition of qualifications systems and all types and levels

систем та всіх типів і рівнів кваліфікацій в різних країнах Європи, сприяє мобільності громадян між країнами та навчанню впродовж життя. Дескриптори кваліфікаційних рівнів Рамки сформульовані за такими категоріями результатів навчання: знання, уміння та навички, відповідальність і автономність. EQF реалізується шляхом встановлення відповідності рівнів національних рамок кваліфікацій до рівнів EQF.²

Європейський простір вищої освіти (ЄПВО) – ініціатива ЄС, спрямована на співпрацю між державами-членами Європейського Союзу та стейкхолдерами для створення більш стійких та інклюзивних національних систем освіти та підготовки. Стратегічна рамка ЄПО забезпечує зміцнення засобів політичного співробітництва та охоплення стейкхолдерів для заохочення їх участі в ініціативі; посилення синергії з іншими відповідними ініціативами, включаючи Європейський дослідницький простір і Болонський процес; визначення цілей та індикаторів для керування роботою та моніторингу прогресу в досягненні ЄПО; сприяння інтеграції освіти та підготовки в процес Європейського семестру, запровадженого в 2010 р. (European Semester).²

Європейський реєстр забезпечення якості вищої освіти – реєстр, що заснований у 2008 р. Європейською асоціацією забезпечення якості у вищій освіті, Європейською асоціацією університетів, Європейською асоціацією закладів у вищій освіті, Європейським союзом студентів (групою Є4) з метою підвищення прозорості забезпечення якості у вищій освіті по всій Європі. До EQAR вносяться агенції, які відповідають вимогам Європейських стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти. Україна є урядовим членом EQAR від 2008 р.²

of qualifications in different European countries, facilitates the mobility of citizens between countries and lifelong learning and lifelong learning. The qualification level descriptors of the Framework are formulated in the following categories of learning outcomes: knowledge, skills, responsibility and autonomy. The EQF is implemented by aligning the levels of the national qualifications frameworks to the EQF levels.

The European Higher Education Area (EHEA) is an EU initiative aimed at cooperation between European Union Member States and stakeholders to build more sustainable and inclusive national education and training systems. The EHEA Strategic Framework strengthens the means of political cooperation and outreach to stakeholders to encourage their participation in the initiative; enhances synergies with other relevant initiatives, including the European Research Area and the Bologna Process; defines targets and indicators to guide and monitor progress towards the EHEA; and promotes the integration of education and training into the European Semester, introduced in 2010.

The European Higher Education Quality Assurance Register is a register established in 2008 by the European Association for Quality Assurance in Higher Education, the European Association of Universities, the European Association of Higher Education Institutions, the European Students' Union (E4 group) to increase the transparency of quality assurance in higher education across Europe. EQAR includes agencies that meet the requirements of the European Standards and Guidelines for Quality Assurance in Higher Education. Ukraine has been a governmental member of EQAR since 2008.

Єдина державна електронна база з питань освіти (ЄДЕБО) – інтегрована інформаційно-телекомунікаційною система, технічні засоби якої перебувають в межах території України, яка складається з комплексу автоматизованих робочих місць, об'єднаних в єдину інформаційну систему захищеними каналами зв'язку з використанням технології віддаленого доступу, має підключення до мереж зв'язку загального користування з розмежуванням прав доступу, забезпечує захист від порушень цілісності інформації, забезпечує різні види доступності (блокування) відкритої інформації та інформації з обмеженим доступом, вимогу щодо захисту якої встановлено законами. Захист інформації в ЄДЕБО забезпечується шляхом створення комплексної системи захисту інформації з підтвердженою відповідністю.²³

The Unified State Electronic Database of Education (USEDE) is an integrated information and telecommunication system, the technical means of which are located within the territory of Ukraine, consisting of a complex of automated workstations united into a single information system by secure communication channels using remote access technology, has a connection to public communication networks with differentiation of access rights, provides protection against violations of information integrity, provides various types of accessibility (blocking) of open information. Information protection in the USED is ensured through the creation of a comprehensive information security system with confirmed compliance

3

Забезпечення якості – сукупність процедур і заходів, що застосовуються на інституційному (внутрішньому) та національному і міжнародному (зовнішньому) рівнях для якісної реалізації освітніх програм і присудження кваліфікацій.²

Quality assurance is a set of procedures and measures applied at the institutional (internal) and national and international (external) levels for the high-quality implementation of educational programs and the awarding of qualifications.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку.²

Generic competences – universal competencies that do not depend on the subject area, but are important for the successful further professional and social activities of a higher education student in various fields and for his personal development.

Залік – вид семестрового контролю, який планується за відсутності екзамену і передбачає можливість однозначно визначити рівень засвоєння здобувачем теоретичного та практичного матеріалу з навчальної

A credit is a type of semester control that is planned in the absence of an exam and provides an opportunity to clearly determine the level of the applicant's mastery of theoretical and practical material in the academic discipline

дисципліни (освітнього компонента) за результатами поточного контролю навчання здобувача упродовж семестру. Окремим видом заліку є захист курсового проєкту/роботи або захист звіту з практики.

Заочна форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів вищої освіти шляхом поєднання навчальних занять і контрольних заходів під час короткочасних сесій та самостійного оволодіння освітньою програмою в період між ними. Тривалість періоду між навчальними заняттями та контрольними заходами не може бути меншою, ніж один місяць.¹³

Заклад вищої освіти – окремий вид установи, яка є юридичною особою приватного або публічного права, діє згідно з виданою ліцензією на провадження освітньої діяльності на певних рівнях вищої освіти, проводить наукову, науково-технічну, інноваційну та/або методичну діяльність, забезпечує організацію освітнього процесу і здобуття особами вищої освіти, післядипломної освіти з урахуванням їхніх покликань, інтересів і здібностей.¹

Захищені звання – деякі професійні звання є юридично захищеними і можуть бути використані тільки особами, які пройшли спеціальну підготовку у порядку, визначеному відповідним професійним органом.⁴¹

Звіт – письмове чи усне повідомлення офіційній особі або організації про свою роботу, виконання завдань, доручень і т. ін.²⁴

Здатність – природна або здобута спроможність, компетентність, досвід, талант, який дає можливість особі успішно виконувати певну дію, роботу або завдання.⁴¹

Здобувач освіти – вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, аспіранти

(educational component) based on the results of the current control of the applicant's learning during the semester. A separate type of credit is the defense of a course project/work or the defense of a practice report.

Part-time form of higher education is a way to organise the studies of higher education applicants by combining learning classes and control measures during short sessions and self-mastering of the educational programme between them. The period between learning classes and control measures may not be less than one month.¹³

Institution of higher education – a separate type of institution that is a legal entity of private or public law, operates under the issued licence for educational activities at certain higher education levels, conducts scientific, scientific-technical, innovative and/or methodical activities, ensures organisation of educational process and acquisition of higher and postgraduate education, taking into account people's vocations, interests and abilities.¹

Protected titles – some professional titles are legally protected and can only be used by individuals who have undergone special training in a manner determined by the relevant professional body.

Report – a written or oral message to an official person or organization about one's work, the performance of tasks, assignments, etc.

Ability – a natural or acquired ability, competence, experience, talent that enables a person to successfully perform a certain action, job, or task.

Education seekers shall mean pupils, students, cadets, trainees, interns, postgraduates

(ад'юнкти), інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти.¹³

Здобувачі вищої освіти – особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.¹

(adjuncts), other persons obtaining education in any type and form.¹³

Higher education applicants – persons studying at the institution of higher education at a certain higher education level for the purpose of obtaining an appropriate degree and qualification.¹

I

Ідентифікатор вченого ORCID iD (Open Researcher and Contributor ID) – це міжнародна, міждисциплінарна, відкрита, некомерційна організація, створена дослідницькою спільнотою на благо всіх зацікавлених сторін, включаючи вас та організації, що підтримують дослідницьку екосистему.

Ідентифікатор вченого ResearchID – це унікальний ідентифікатор, який пов'язує авторів із їхніми публікаціями в екосистемі Web of Science (наприклад, Web of Science, Publons, and InCites) і надає світовій дослідницькій спільноті безцінний показник інформації про авторів.

Ідентифікатор вченого Scopus Author ID – авторський ідентифікатор видавничої корпорації Elsevier, що присвоюється автоматично після публікації ученого у виданнях, внесених до бази даних Scopus. Подальші публікації ученого у виданнях, що внесені до бази, приєднуються до авторського профілю також автоматично.

ORCID, which stands for Open Researcher and Contributor ID, is a free, unique, persistent identifier (PID) for individuals to use as they engage in research, scholarship, and innovation activities.²⁵

A Web of Science Researcher ID is a unique identifier that connects authors to their publications across the Web of Science ecosystem (e.g., Web of Science, Publons, and InCites) and provides the global research community with an invaluable index to author information.²⁶

Scopus Author ID is an author identifier from Elsevier, a publishing corporation, that is assigned automatically after a scholar publishes in publications included in the Scopus database. Subsequent publications by a scholar in publications included in the database are also automatically added to the author profile.

Індекс Гірша (h-index) – це показник впливовості вченого, що представлений Хорхе Гіршом (Jorge E. Hirsch) у 2005 р., використовується базами даних Scopus і Web of Science Core Collection, різноманітними пошуковими системами, зокрема Google Академія, тощо. Індекс Гірша вченого – це кількість публікацій ученого з кількістю цитувань $\geq h$ кожна, тобто вчений з індексом h має h публікацій, кожна з яких процитована не менше h разів.

Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія формується з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду здобувача освіти, а також з урахуванням спеціальних законів.¹³

Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.¹³

Індивідуальне семестрове завдання з освітнього компонента (навчальної дисципліни) – реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, домашні контрольні роботи тощо – сприяє більш поглибленому засвоєнню здобувачем ВО теоретичного матеріалу, формуванню

The Hirsch index (h-index) is an indicator of the influence of a scientist, introduced by Jorge E. Hirsch in 2005, used by the Scopus and Web of Science Core Collection databases, various search engines, in particular Google Scholar, etc. The Hirsch index of a scientist is the number of publications of a scientist with a number of citations $\geq h$ each, that is, a scientist with an h index has h publications, each of which is cited at least h times.

Individual learning path shall mean an individual path of reaching a personal potential of an education seeker, which is formed based on his/her capabilities, interests, needs, motivation, opportunities and experience, and rests on the types, forms and pace of obtaining education, educational entities and curricula, academic disciplines and their complexity level, teaching methods and means selected by an education seeker. Individual learning path may be fulfilled in an educational institution via an individual learning plan.¹³

Individual curriculum shall mean a document that defines the sequence, form and pace of assimilation by an education seeker of the educational components of curriculum in order to implement his/her individual learning path and is developed by an educational institution in cooperation with an education seeker provided the availability of required resources.¹³

Individual semester assignments on an educational component (academic discipline) – essays, calculations, graphics, calculations and graphics, homework tests, etc. – contribute to a more in-depth assimilation of theoretical material by the applicant for higher education, the formation of skills in using knowledge to

вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Конкретні види індивідуальних семестрових завдань визначаються робочим навчальним планом.

Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.¹³

Інституція, що надає академічні відзнаки – університет, або інша інституція в системі вищої освіти, яка надає ступені, дипломи, сертифікати або кредити на рівні вищої освіти.⁴¹

Інформальна освіта (самоосвіта) – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям. Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством.¹³

Інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.¹³

Інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу навчального процесу за допомогою

solve relevant practical tasks. Specific types of individual semester assignments are determined by the working curriculum.

Inclusive education shall mean a system of educational services guaranteed by the state, based on the principles of non-discrimination, with due regard to the human diversity, effective involving and including all its participants in the educational process.¹³

Academic Awarding institution – a university, or other institution in the higher education system, that awards degrees, diplomas, certificates, or credits at the higher education level.

Informal education (self-education) shall mean an education that provides for the self-organised acquisition of certain competencies by a person, in particular during daily activities related to professional, social or other activities, family or leisure. Learning outcomes obtained through non-formal and/or informal education shall be recognised in the formal education system in accordance with the procedure established by law.¹³

Inclusive education shall mean a system of educational services guaranteed by the state, based on the principles of non-discrimination, with due regard to the human diversity, effective involving and including all its participants in the educational process.¹³

Information and communication technologies for distance learning – technologies for creating, accumulating, storing and accessing web resources (electronic resources) of educational disciplines (programs), as well as ensuring the organization and support of the educational process using

спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету.²⁷

Інформатизація – це сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб, реалізації прав громадян і суспільства на основі створення, розвитку, використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, створених на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки.²⁸

specialized software and information and communication technologies, including the Internet.

Informatization is a set of interrelated organizational, legal, political, socio-economic, scientific and technical, and production processes aimed at creating conditions for meeting information needs and exercising the rights of citizens and society based on the creation, development, and use of information systems, networks, resources, and information technologies created on the basis of the use of modern computing and communication technology.

К

Календарний контроль проводиться з метою моніторингу виконання здобувачами індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу.

Calendar control is carried out in order to monitor the implementation of individual educational plans by applicants in accordance with the educational process schedule.

Каталог – документ, що містить систематизований звіт або перелік будь-яких об'єктів та дає змогу віднайти кожний об'єкт за певним позначенням. Каталог може містити характеристики, показники та інші дані щодо об'єктів, внесених до нього.²⁹

Catalog is a document containing a systematized collection or list of any objects and allowing to find each object by a certain designation. The catalog may contain characteristics, indicators and other data on the objects included in it.

Кваліфікаційна робота – це форма атестації, що може передбачатись на завершальному етапі здобуття рівня фахової передвищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів фахової передвищої освіти та Національної рамки кваліфікацій. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу або дипломний проєкт.³⁰

Qualification work is a form of certification that may be provided at the final stage of obtaining a level of professional pre-higher education to establish the compliance of the learning outcomes (competences) acquired by the applicants with the requirements of the standards of professional pre-higher education and the National Qualifications Framework. Forms of qualification work include (but are not limited to): a thesis or a diploma project.

Кваліфікаційний центр – суб’єкт, уповноважений Національним агентством кваліфікацій здійснювати оцінювання і визнання результатів навчання, здобутих особами шляхом формальної, неформальної або інформальної освіти, присвоєння та/або підтвердження відповідних професійних кваліфікацій, визнання відповідних професійних кваліфікацій, здобутих у інших країнах, на підставі сертифікату про акредитування такого кваліфікаційного центру, і внесений до Реєстру кваліфікаційних центрів у складі Реєстру кваліфікацій.⁵¹

Кваліфікація – визнана уповноваженим суб’єктом та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання).¹³

Кваліфікація освіти – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб’єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).³¹

Кваліфікація професійна – це визнана або присвоєна/підтверджена суб’єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати всі трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом.³²

Ключова компетентність – спеціально структурований комплекс характеристик (якостей) особистості, що дає можливість їй ефективно діяти у різних сферах життєдіяльності і належить до загальногалузевого змісту освітніх стандартів.³³

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення,

Qualification center is an entity authorized by the National Qualifications Agency to assess and recognize learning outcomes acquired by individuals through formal, non-formal or informal education, award and/or confirm relevant professional qualifications, recognize relevant professional qualifications acquired in other countries, based on a certificate of accreditation of such a qualification center, and included in the Register of Qualification Centers as part of the Register of Qualifications.

Qualification shall mean a standardised set of competencies (learning outcomes) obtained by a person, which is recognised by an authorised body and confirmed by a respective certificate.¹³

Educational qualification is a set of learning outcomes (competences) established by the education standard and acquired by a person, recognized by an educational institution or other authorized entity of educational activity and certified by an appropriate educational document.

Professional qualification is a standardized set of competencies and/or learning outcomes acquired by a person, recognized or awarded/confirmed by an entity authorized by law, and certified by an appropriate document, which allows performing all labor functions defined by the appropriate professional standard.

Key competence is a specially structured set of characteristics (qualities) of an individual that enables to act effectively in various spheres of life and belongs to the general content of educational standards.

Competence shall mean a dynamic combination of knowledge, skills, ways of

поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.¹³

Компетентний орган – особа або організація, яка має юридично делеговані або надані повноваження, спроможність, або владу для виконання призначеної функції.⁴¹

Компетентності – являють собою динамічне поєднання когнітивних та метакогнітивних умінь, знань і розуміння, міжособистісних, інтелектуальних та практичних навичок та етичних цінностей. Розвиток компетентностей є метою навчальних програм. Компетентності формуються в різних навчальних дисциплінах і оцінюються на різних етапах виконання освітньої програми. Деякі компетентності є залежними від предметної області (специфічними для галузі знань), інші є загальними (спільними для усіх ступеневих програм). Як правило, розвиток компетентності відбувається комплексно та циклічно впродовж освітньої програми.⁴¹

Компетентність (інтегральна) – узагальнений опис кваліфікації, що виражає її основні компетентнісні характеристики щодо професійної діяльності та/або навчання.²

Компетентності (загальні) – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача вищої освіти в різних галузях та для його особистісного розвитку.²

Компетентності спеціальні/фахові – компетентності, актуальні для конкретної предметної області, які є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю на певному рівні Національної рамки кваліфікацій. Ці компетентності

thinking, opinions, values, other personal qualities, which recognises person's ability to successfully socialise, perform professional and/or further educational activity.¹³

Competent authority is a person or organization that has legally delegated or granted authority, capacity, or power to perform a designated function.

Competences are a dynamic combination of cognitive and metacognitive skills, knowledge and understanding, interpersonal, intellectual and practical skills and ethical values. The development of competencies is the goal of educational programs. Competencies are formed in different academic disciplines and are assessed at different stages of the educational program. Some competencies are subject-specific (specific to the field of knowledge), others are general (common to all degree programs). As a rule, the development of competencies occurs comprehensively and cyclically throughout the educational program.

Competence (integral) – a generalized description of a qualification that expresses its main competence characteristics regarding professional activity and/or training.

Generic / transferable / transversal Competences – universal competencies that do not depend on the subject area, but are important for the successful further professional and social activities of a higher education student in various fields and for his personal development.

Subject specific competences – competencies relevant to a specific subject area that are important for successful professional activity in a specific specialty at a specific level of the National Qualifications Framework. These competencies directly determine the specificity

безпосередньо визначають специфіку (галузі знань / предметної області / спеціальності) освітньої програми та кваліфікації випускника.²

Компонент освітньої програми – самодостатній, формально структурований навчальний досвід/пізнання. Повинен мати узгоджений і докладний набір результатів навчання, виражених в термінах компетентностей, які будуть отримані, а також відповідні критерії оцінювання. Компоненти освітньої програми можуть мати різну кількість кредитів.⁴¹

Комп'ютерний практикум – вид практичного заняття, на якому викладач організовує індивідуальну роботу здобувача ВО на комп'ютері з метою формування умінь практичного використання певного програмного забезпечення, вивчення мов програмування тощо. Перелік тем комп'ютерних практикумів визначається силабусом – робочою програмою навчальної дисципліни (освітнього компонента).

Консультація – вид навчальної роботи, що полягає у наданні викладачем роз'яснень певних положень окремої навчальної дисципліни, допомоги у проведенні здобувачами освіти самостійної роботи або виконанні індивідуальних завдань. Проводиться для здобувачів освіти однієї академічної групи або потоку.³⁴

Контактні години – час, що планується викладачу / здобувачу на проведення / відвідування навчальних занять.²

Конфлікт – зіткнення протилежних інтересів і поглядів, напруження й крайнє загострення суперечностей, що призводить до активних дій, ускладнень, боротьби, що супроводжуються складними колізіями; ситуація, у якій кожна зі сторін намагається

(field of knowledge / subject area / specialty) of the educational program and the qualification of the graduate.

Course unit is a self-contained, formally structured learning experience/learning. It should have a coherent and detailed set of learning outcomes, expressed in terms of the competences to be acquired, as well as appropriate assessment criteria. Components of an educational program can have different numbers of credits.

Computer practicum is a type of practical lesson in which the teacher organizes individual work of a higher education student on a computer in order to develop skills in the practical use of certain software, study programming languages, etc. The list of topics for computer practicums is determined by the syllabus – the work program of the academic discipline (educational component).

Consultation is a type of academic work that consists in the teacher's explanation of certain provisions of a particular academic discipline, assistance in conducting independent work or performing individual tasks by students. It is conducted for students of the same academic group or stream.

Contact hours is a time planned for the teacher/applicant to conduct/attend training sessions.

Conflict is a clash of opposing interests and views, tension and extreme aggravation of contradictions, which leads to active actions, complications, and struggles accompanied by complex collisions; a situation in which each party tries to take a position incompatible with

зайняти позицію несумісну з інтересами іншої сторони.

Координатор дуального навчання від суб'єкта господарювання – посадова особа, яка відповідає за організаційно-методичний супровід навчання за дуальною формою здобуття освіти та призначається керівником суб'єкта господарювання.¹⁹

Кредит – «валюта», яка використовується для вимірювання навчального навантаження студента з точки зору часу, необхідного для досягнення конкретних результатів навчання. Це надає можливість викладачам і студентам досягти обсягу та рівня засвоєння, базуючись на оволодінні результатами навчання та пов'язаному із ними навчальному навантаженні, вимірюваному в часі. Кредит може бути присуджений особі, яка навчається, як визнання підтвердженого досягнення визначених результатів на певному рівні шляхом навчання на робочому місці, або попереднього навчання, а також виконання освітньої програми. Зазвичай здобуті кредити не втрачаються, хоч за певних обставин інституція може поставити умову, що кредити повинні бути присуджені в рамках певного часового проміжку для того, щоб бути визнаними частиною освітньої програми. Це може траплятися для предметних областей, у яких знання та уміння швидко застарівають, наприклад, в інформатиці, медицині тощо.⁴¹

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача фахової передвищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин.³²

Куратор дуального навчання – науково-педагогічний працівник Університету, який

the interests of the other party.

Dual training coordinator from a business entity – an official responsible for organizational and methodological support of training in the dual form of education and appointed by the head of the business entity.

Credit – a “currency” used to measure a student’s learning load in terms of the time required to achieve specific learning outcomes. This allows teachers and students to achieve a volume and level of learning based on the mastery of learning outcomes and the associated learning load measured over time. Credit may be awarded to a learner in recognition of demonstrated achievement of specified outcomes at a specified level through on-the-job learning or prior learning, as well as completion of a program of study. Credits earned are not normally lost, although in certain circumstances an institution may require that credits be awarded within a certain time frame in order to be recognized as part of a program of study. This may be the case for subject areas where knowledge and skills become obsolete quickly, such as computer science, medicine, etc.

ECTS credit – a measurement unit for the amount of academic load on higher education applicant required to achieve certain (expected) learning results. The amount of one ECTS credit is 30 hours. The load of one full-time academic year is usually 60 ECTS credits.

Dual education supervisor – a scientific and pedagogical employee of the University who

контролює виконання індивідуального навчального плану за дуальною формою здобуття вищої освіти й призначається деканом факультету/директором навчально-наукового інституту.¹⁹

Курс дистанційного навчання – інформаційна система, яка є достатньою для навчання окремим навчальним дисциплінам за допомогою опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

Курсова робота, як окремий освітній компонент, передбачає проведення дослідження з фіксацією його результатів в окремому документі або розробку сукупності документів (розрахунково-пояснювальної або пояснювальної записки, за потреби – графічного, ілюстративного матеріалу), та є творчим або репродуктивним рішенням конкретного завдання щодо об'єктів діяльності фахівця (пристроїв, обладнання, технологічних процесів, механізмів, апаратних і програмних засобів, або їх окремих частин; економічних, соціальних, лінгвістичних проблем тощо), виконаним здобувачем самостійно під керівництвом викладача згідно із завданням, на основі набутих з однієї або декількох навчальних дисциплін знань та умінь.

Курсовий проєкт, як окремий освітній компонент, є творчим індивідуальним завданням, кінцевим результатом виконання якого є розробка нового або вдосконалення існуючого пристрою, обладнання, технологічного процесу, механізму, апаратних і програмних засобів тощо. Курсовий проєкт містить розрахунково-пояснювальну записку, кресленики та інші матеріали, які визначаються завданням на курсове проєктування. Курсовий проєкт виконується

monitors the implementation of the individual curriculum for the dual form of obtaining higher education and is appointed by the dean of the faculty/director of the educational and scientific institute.

A distance learning course is an information system that is sufficient for teaching individual academic disciplines through indirect interaction between participants in the educational process who are distant from each other in a specialized environment that operates on the basis of modern psychological, pedagogical and information and communication technologies.

The course work, as a separate educational component, involves conducting research with recording its results in a separate document or developing a set of documents (calculation-explanatory or explanatory note, if necessary – graphic, illustrative material), and is a creative or reproductive solution to a specific problem. objects of activity of the specialist (devices, equipment, technological processes, mechanisms, hardware and software, or their separate parts; economic, social, linguistic problems, etc.), executed by the applicant independently under the guidance of the scientific and pedagogical worker according to the task or several disciplines of knowledge and skills.

The course project, as a separate educational component, is a creative individual task, the end result of which is the development of a new or improvement of an existing device, equipment, process, mechanism, hardware and software, etc. The course project contains a calculation and explanatory note, drawings and other materials, which are determined by the task of course design. The course project is performed by the applicant independently under the guidance of a researcher for a specified

здобувачем самостійно під керівництвом викладача протягом визначеного терміну в одному семестрі згідно з технічним завданням на основі знань та умінь, набутих з однієї або декількох навчальних дисциплін, а також матеріалів промислових підприємств науково-дослідних установ, патентів, авторських свідоцтв тощо.

period in one semester in accordance with the terms of reference based on knowledge and skills acquired in one or more disciplines, as well as materials of industrial enterprises and research institutions, patents, copyright certificates. etc.

Л

Лабораторна робота – див. **Лабораторне заняття**.

Laboratory work – see **Laboratory class**.

Лабораторне заняття – вид навчальної роботи під керівництвом викладача, що полягає у проведенні здобувачем освіти особисто експериментів (дослідів) з метою підтвердження окремих теоретичних положень певної навчальної дисципліни, набуття практичних навичок у роботі з лабораторним устаткуванням, обладнанням, методикою проведення досліджень. Лабораторні заняття проводяться у спеціально обладнаних лабораторіях закладу з однією академічною групою (підгрупою).³⁴

Laboratory class is a type of educational work under the guidance of a teacher, which consists in conducting experiments (experiments) by the student personally in order to confirm certain theoretical provisions of a particular discipline, to acquire practical skills in working with laboratory equipment, equipment, research methods. Laboratory classes are held in specially equipped laboratories of the institution with one academic group (subgroup).

Лекція – вид навчальної роботи, що полягає у викладі теоретичного матеріалу окремої теми (тем) певної навчальної дисципліни для потоку (декількох академічних груп). В окремих випадках лекція може проводитися для однієї групи.³⁴

Lecture – a type of educational work that consists of presenting theoretical material on a separate topic (topics) of a certain academic discipline for a stream (several academic groups). In some cases, a lecture may be held for one group.

Ліцензування освітньої діяльності – це процедура визнання спроможності юридичної або фізичної особи надавати освітні послуги на певному рівні освіти відповідно до ліцензійних умов.¹³

Licensing of educational activities shall be a procedure for recognising the ability of a legal entity or an individual to provide educational services at a certain level of education in accordance with licensing conditions.¹³

Локальний репозитарій – електронна база даних, що підтримується інституціональним

Local repository is an electronic database maintained by an institutional participant and is

учасником і є частиною Національного репозитарію.³⁵

the part of the National Repository.³⁵

M

Магістерська дисертація – це вид кваліфікаційної роботи здобувача ступеня магістра за освітньою програмою «Інженерія програмного забезпечення інформаційних систем», призначений для об'єктивного контролю ступеня сформованості компетентностей дослідницького та інноваційного характеру для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та розв'язування проблем у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.

Магістр – це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми. Ступінь магістра здобувається за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою. Обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра становить 90-120 кредитів ЄКТС, обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Особа має право здобувати ступінь магістра за умови наявності в неї ступеня бакалавра.¹

Мережева форма здобуття освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, завдяки якому оволодіння освітньою

Master's thesis is a type of qualification work of a master's degree applicant in the educational program "Information Systems Software Engineering", designed to objectively monitor the degree of formation of research and innovation competencies for conducting research and/or implementing innovative activities in order to develop new knowledge and solve problems in new or unfamiliar environments in the presence of incomplete or limited information, taking into account aspects of social and ethical responsibility.

Master is an educational degree obtained at the second level of higher education and granted by an institution of higher education (scientific institution) after a higher education applicant successfully completes the relevant educational programme. Master degree shall be obtained under the educational professional or educational scientific programme. The volume of an educational professional programme for a master degree is 90–120 ECTS credits, the volume of the educational scientific programme is 120 ECTS credits. The master's educational scientific programme must include a research (scientific) component of at least 30%. A person shall be entitled to obtain a master degree, provided that he/she has a bachelor degree.¹

Network form of education is a way of organising the study of education seekers due to which mastering the curriculum takes place

програмою відбувається за участю різних суб'єктів освітньої діяльності, що взаємодіють між собою на договірних засадах.¹³

Мережі визнання – ENIC (European Network of Information Centres in the European Region) – Європейська мережа інформаційних центрів в європейському регіоні та NARIC (National Academic Recognition Information Centres in the European Union) – мережа національних інформаційних центрів визнання в Європейському Союзі.

Мережі національних центрів, які надають інформацію, поради та оцінюють закордонні кваліфікації. Створені для удосконалення академічного визнання закордонних кваліфікацій та сприяння інтегруванню національних освітніх систем.⁴¹

Методи оцінювання – повний список методів та засобів, які використовуються для оцінювання навчальних досягнень студента в даній програмі чи в окремому її модулі. Сюди включаються письмові та усні екзамени, звіти про лабораторні роботи, тестування знань або умінь, презентації, портфоліо тощо.

Отримані результати можуть бути використані студентами для оцінювання своїх проміжних досягнень та їх порадження надалі (формує оцінювання), а також викладачами для встановлення факту і рівня досягнення студентом запланованих в дисципліні/модулі результатів навчання (підсумкове оцінювання).⁴¹

Міжнародне визнання –

1. Методології та процедури для розуміння закордонних кваліфікацій та встановленні їх порівнянності для продовження навчання та працевлаштування.
2. Формальне визнання компетентним органом позиціонування закордонної освітньої кваліфікації з точки зору доступу до подальшого навчання та/або місця праці.⁴¹

with the participation of various educational entities, interacting with each other on a contractual basis.¹³

Recognition networks – ENIC (European Network of Information Centres in the European Region). NARIC (National Academic Recognition Information Centres in the European Union).

Networks of national centres that provide information, advice and assessment of foreign qualifications. Created to improve the academic recognition of foreign qualifications and promote the integration of national education systems.

Assessment methods – a complete list of methods and tools used to assess a student's academic achievements in a given program or in a separate module of it. This includes written and oral exams, laboratory reports, knowledge or skills testing, presentations, portfolios, etc.

The results obtained can be used by students to assess their intermediate achievements and their further improvement (formative assessment), as well as by teachers to establish the fact and level of achievement of the student's learning outcomes planned in the discipline/module (summative assessment).

International recognition

1. Methodologies and procedures for understanding foreign qualifications and establishing their comparability for further study and employment.
2. Formal recognition by a competent authority of the positioning of foreign educational qualifications in terms of access to further study and/or employment.

Методологія – це концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про певні процеси та явища.³⁶

Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО – класифікація освіти на основі системної характеристики освітніх програм і відповідних кваліфікацій для їх розподілу за рівнями освіти та галузями освіти, слугує інструментом збору, узагальнення та представлення статистичних даних про освіту, а також організації освітніх програм. МСКО запроваджена ЮНЕСКО у 1976 р., переглядалась у 1997 і 2011 рр. У 2013 р. виокремлена МСКО: галузі освіти та підготовки. Нині є основною міжнародною класифікаційною системою освіти. У МСКО-2011 наскрізним класифікаційним параметром визначено рівні освіти, а також додаткові критерії (наприклад, призначення, орієнтація, тривалість освітньої програми), у МСКО-2013 – галузі (широкі, вузькі і деталізовані) освіти. Концепція МСКО містить визначення таких понять, як освіта, підготовка, навченість, навчання, комунікація, інформація тощо.²

Міжнародна стандартна класифікація професій, МСКП – одна з основних міжнародних класифікацій, яка є інструментом систематизації занять (професій, видів професійної діяльності) відповідно до притаманних їм завдань та обов'язків. МСКП є: основою для міжнародних звітів, порівнянь та обмінів статистичними й адміністративними даними щодо професій / занять; моделлю для розроблення національних і регіональних класифікацій професій / занять; системою, що може бути безпосередньо використана в країнах, які не мають власних національних класифікацій.²

Methodology is a conceptual statement of the purpose, content, and research methods that ensure obtaining the most objective, accurate, and systematized information about certain processes and phenomena.

International Standard Classification of Education, ISCED – classification of education based on the systemic characteristics of educational programs and corresponding qualifications for their distribution by education levels and fields of education, serves as a tool for collecting, summarizing and presenting statistical data on education, as well as the organization of educational programs. ISCED was introduced by UNESCO in 1976, revised in 1997 and 2011. In 2013, ISCED: fields of education and training were separated. It is currently the main international classification system for education. In ISCED-2011, levels of education are defined as a cross-cutting classification parameter, as well as additional criteria (for example, purpose, orientation, duration of the educational program), in ISCED-2013 – fields (broad, narrow and detailed) of education. The ISCED concept contains definitions of such concepts as education, training, literacy, learning, communication, information, etc.

International Standard Classification of Occupations, ISCO – one of the main international classifications, which is a tool for systematizing occupations (professions, types of professional activities) according to their inherent tasks and responsibilities. ISCED is: a basis for international reporting, comparisons and exchanges of statistical and administrative data on occupations/occupations; a model for developing national and regional classifications of occupations/occupations; a system that can be directly used in countries that do not have their own national classifications.

Міжнародний стандартний номер книги – універсальний ідентифікаційний код, який проставляється на книгах і брошурах на різних носіях інформації незалежно від способу їхнього виготовлення, розповсюдження, тиражу та обсягу. ISBN супроводжує видання, починаючи з моменту їхнього виготовлення.³⁷

Міжнародний стандартний номер періодичного видання – унікальний ідентифікатор кожного серіального видання та іншого продовжуваного ресурсу. ISSN супроводжує продовжуваний ресурс, починаючи з моменту його виготовлення.³⁸

Мобінг – систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника, його ділової репутації, у тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов’язків, що проявляються у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує його недооцінювати свою професійну придатність.³⁹

Див. також: **Цькування**.

Модуль – термін «модуль» має різне значення в різних країнах. В деяких він позначає компонент освітньої програми, в інших – є групою таких компонентів. А в ще інших – компонент програми є групою модулів. В Тюнінгу модуль визначається, як компонент освітньої програми або комбінація таких компонент у випадку, коли усі компоненти мають однаковий або кратний певному числу кредитний вимір.⁴¹

Див. також: **Компонент освітньої програми**,

International Standard Book Number, ISBN – a universal identification code that is affixed to books and brochures on various media regardless of their method of production, distribution, circulation and volume. ISBN accompanies the publication from the moment of its production.

International Standard Serial Number, ISSN – a unique identifier for each serial and other continuing resource. The ISSN accompanies the continuing resource from the time of its production.

Mobbing – systematic (repeated) long-term intentional actions or inaction of the employer, individual employees or a group of employees of the work team, which are aimed at degrading the honor and dignity of the employee, his business reputation, including for the purpose of acquiring, changing or terminating his labor rights and obligations, which manifest themselves in the form of psychological and/or economic pressure, in particular with the use of electronic communications, creating a tense, hostile, offensive atmosphere towards the employee, including one that forces him to underestimate his professional suitability.

See also: **Bullying**.

Module – the term “module” has different meanings in different countries. In some it refers to a component of an educational program, in others it is a group of such components. And in still others a component of a program is a group of modules. In Tuning, a module is defined as a component of an educational program or a combination of such components in the case where all components have the same or a multiple of a certain number of credit dimensions.

Освітній компонент.

Модуль – компонент освітньої програми, у якій кожний такий компонент містить однакову або кратну кількість кредитів ЄКТС (наприклад, 5, 10, 15). У різних країнах, освітніх документах модуль може означати компонент освітньої програми, курс, навчальну дисципліну, групу навчальних дисциплін.²

Молодший бакалавр – це освітній або освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.¹

Моніторинг якості освіти – це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей.¹³

Монографія – наукове або науковопопулярне видання, що містить повне дослідження однієї проблеми або теми та належить одному чи кільком авторам.¹⁷

See also: **Component of an educational program, Educational component.**

A module is a component of an educational program, in which each such component contains the same or a multiple of the number of ECTS credits (for example, 5, 10, 15). In different countries, educational documents, a module can mean a component of an educational program, a course, an academic discipline, a group of academic disciplines.

Junior bachelor is an educational or educational professional degree obtained at the primary level (short-term course) of higher education and granted by an institution of higher education after a higher education applicant successfully completes the educational programme of 120 ECTS credits. To grant a junior bachelor degree on the basis of professional pre-higher education, the institution of higher education shall be entitled to recognise and re-account the ECTS credits, the maximum amount of which shall be determined by higher education standard.¹

Monitoring of the quality of education is a system of consistent and systematic measures carried out in order to identify and track trends in the development of the quality of education in the country, in certain territories, at educational institutions (other entities of educational activity), to establish the correspondence of the actual results of educational activities to its declared goals as well as assessing the extent, direction and reasons for deviations from goals.¹³

A monograph is a scientific or popular science publication containing a complete study of a single problem or topic and belonging to one or more authors.

Н

Навчальна програма – навчальне видання, що визначає зміст, обсяг, порядок вивчення й викладання певної навчальної дисципліни.¹⁷

Навчальне видання – видання, що містить систематизовані відомості наукового або прикладного характеру, викладені у зручній для вивчення й викладання формі.¹⁷

Навчальний посібник – навчальне видання, що доповнює або частково (повністю) замінює підручник і має відповідний офіційно наданий гриф.¹⁷

Навчання впродовж життя – процес навчання за будь-якими формами (формальне, неформальне, інформальне), рівнями (підрівнями, циклами) та періодами (тривалістю) впродовж життя.²

Накопичення кредитів – процес отримання кредитів за навчання в межах освітньої програми, відповідно до вимог якої потрібно 55 отримати певну кількість кредитів для її успішного виконання. Кредити присвоюються і накопичуються лише тоді, коли досягнення здобувачем вищої освіти визначених (очікуваних) результатів навчання підтверджене оцінюванням. Кредити можуть взаємно визнаватися між освітніми програмами в одному закладі вищої освіти, між різними закладами в межах країни або на міжнародному рівні. У будь-якому випадку лише заклад вищої освіти, що присуджує кваліфікацію, визначає, які кредити, отримані в інших місцях, можуть бути зараховані як частина роботи, необхідної для присудження кваліфікації.²

Наставник дуального навчання – призначений роботодавцем працівник, який

Curriculum is an educational publication that defines the content, scope, and procedure for studying and teaching a certain academic discipline.

Educational publication – a publication containing systematized information of a scientific or applied nature, presented in a form convenient for study and teaching

A textbook is an educational publication that supplements or partially (fully) replaces a textbook and has the corresponding officially granted stamp.

Lifelong learning, LLL – the process of learning in any form (formal, non-formal, informal), levels (sub-levels, cycles) and periods (duration) throughout life.

Credit accumulation is the process of earning credits for learning within an educational program, according to the requirements of which a certain number of credits must be earned for its successful completion. Credits are awarded and accumulated only when the achievement of specified (expected) learning outcomes by a higher education seeker is confirmed by assessment. Credits may be mutually recognized between educational programs within the same higher education institution, between different institutions within a country, or internationally. In any case, only the higher education institution awarding the qualification determines which credits earned elsewhere may be counted as part of the work required for the award of the qualification

Dual training mentor – an employee appointed by the employer who helps

допомагає реалізовувати індивідуальний навчальний план здобувача освіти на робочому місці відповідно до програми практичного навчання на робочому місці.¹⁹

Наступність/переведення (шляхи) – процес, який дозволяє здобувачам освіти переходити від одного рівня оволодіння компетентностями до іншого.⁴¹

Наукова (науково-технічна) робота – наукові дослідження та науково-технічні (експериментальні) розробки, проведені з метою одержання наукового, науково-технічного (прикладного) результату. Основними видами наукової (науково-технічної) роботи є науково-дослідні, дослідно-конструкторські, проектно-конструкторські, дослідно-технологічні, технологічні, пошукові та проектно-пошукові роботи, виготовлення дослідних зразків або партій науково-технічної продукції, а також інші роботи, пов'язані з доведенням нових наукових і науково-технічних знань до стадії практичного використання.⁹

Наукова діяльність – інтелектуальна творча діяльність, спрямована на одержання нових знань та (або) пошук шляхів їх застосування, основними видами якої є фундаментальні та прикладні наукові дослідження.⁹

Наукове видання – твір (узагальнююча наукова праця, монографія, збірник наукових праць, збірник документів і матеріалів, тези та матеріали наукових конференцій, автореферат дисертації, препринт, словник, енциклопедія, науковий довідник або покажчик, наукове періодичне видання тощо) наукового характеру, що пройшов процедуру наукового рецензування та затвердження до друку вченою (науковою, науково-технічною, технічною) радою наукової установи або вищого навчального закладу, редакційно-видавниче опрацювання, виготовлений

implement the individual training plan of the workplace education seeker in accordance with the practical training program at the workplace.

Progression (paths) – a process that allows learners to move from one level of competency mastery to another.

Scientific (scientific-technical) work means scientific research and scientific-technical (experimental) developments carried out in order to obtain scientific, scientific-technical (applied) results. The main types of scientific (scientific-technical) work are scientific research, developmental, planning and design, experimental and technological, technological, search and design and search works, the production of prototypes or batches of scientific-technical products, as well as other works related to bringing new scientific and scientific-technical knowledge to the stage of practical use. .⁹

Scientific activity is intellectual creative activity aimed at obtaining new knowledge and (or) searching for ways to apply it, the main types of which are fundamental and applied scientific research. .⁹

Scientific publication means a paper (general scientific paper, monograph, collection of scientific papers, collection of documents and materials, thesis and materials of scientific conferences, extended abstract of dissertation, preprint, dictionary, encyclopedia, scientific reference book or index, scientific periodical, etc.) of a scientific nature that has undergone the procedure of scientific review and approval for publication by the Academic (scientific, scientific-technical, technical) Council of a scientific institution or higher educational institution, editorial and publishing process,

шляхом друкування, тиснення або в інший спосіб, містить інформацію про результати наукової, науково-технічної, науково-педагогічної, науково-організаційної діяльності, теоретичних чи експериментальних досліджень (науково-дослідне видання); підготовлені науковцями до публікації тексти пам'яток культури, історичних документів чи літературних текстів (археографічне або джерелознавче видання); науково систематизовані дані чи матеріали, що відображають історію науки та сучасний стан наукового знання (науково-довідкове або науково-інформаційне видання), призначені для поширення .⁹

Науковий журнал – журнал, який містить наукові публікації про теоретичні й прикладні дослідження. За цільовим призначенням наукові журнали поділяють на науковотеоретичні, науково-практичні та науково-методичні. Науково-практичний журнал, який містить публікації з технічних наук, є науковотехнічним журналом.¹⁷

Науковий підрозділ – структурний підрозділ юридичної особи, основним завданням якого є провадження наукової, науково-технічної або науково-організаційної діяльності, у штаті якого посади наукових працівників становлять не менш як 50 відсотків. Типами наукового підрозділу є інститут, науково-дослідна частина, управління, відділення, комплекс, центр, відділ, лабораторія, секція, сектор, бюро, група, філіал, дослідна станція, дослідне поле, ботанічний сад, дендропарк, обсерваторія, наукова (науково-технічна) бібліотека, науковий (науково-технічний) музей .⁹

Науково-методична комісія університету зі спеціальності – визначена наказом ректора група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідають за узгодження змісту ОП відповідної

issued by way of printing, embossing or other method, contains information about the results of scientific, scientific-technical, scientific and pedagogical, scientific and organisational activities, theoretical or experimental research (scientific research publication); texts of cultural monuments, historical documents or literary texts (archeographic or source-based publication) prepared by scientists for publication; scientifically systematised data or materials reflecting the history of science and the current state of scientific knowledge (scientific reference or scientific information publication), intended for distribution.⁹

A scientific journal is a journal that contains scientific publications on theoretical and applied research. According to their purpose, scientific journals are divided into scientific-theoretical, scientific-practical, and scientific-methodical. A scientific-practical journal that contains publications on technical sciences is a scientific-technical journal.

Scientific division means a structural unit of a legal entity the main task of which is to carry out scientific, scientific-technical or scientific and organisational activities with the number of full-time of researchers occupying at least 50 percent of its personnel. Types of scientific unit are institute, scientific research unit, management, division, complex, centre, department, laboratory, section, sector, bureau, group, branch, experimental station, experimental field, botanical garden, arboretum, observatory, scientific (scientific-technical) library, scientific (scientific-technical) museum .⁹

The scientific and methodological commission of the university for a specialty is a group of pedagogical, scientific and pedagogical and/or scientific workers, determined by the order of the rector, who are

спеціальності на певних РВО та здійснюють координацію наукової та методичної роботи за ОП спеціальності.

Науково-педагогічна діяльність – педагогічна діяльність в університетах, академіях, інститутах та закладах післядипломної освіти, що пов'язана з науковою та (або) науково-технічною діяльністю.⁹

Науково-педагогічний працівник – вчений, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, відповідно до трудового договору (контракту) в університеті, академії, інституті професійно провадить педагогічну та наукову або науково-педагогічну діяльність та має відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання, підтверджену результатами атестації у випадках, визначених законодавством.⁹

Національний реєстр – офіційний національний перелік визнаних державою освітніх програм / інституцій / кваліфікацій / професій.⁴¹

Національна рамка кваліфікацій – є простим описом на національному рівні, або на рівні освітньої системи, який є зрозумілим на міжнародному рівні. Рамка описує усі кваліфікації, що присуджуються в системі, яка розглядається, та взаємно співвідносять їх узгодженим способом. Одним із дуже наочних прикладів є рамка Республіки Ірландія: <http://www.nqai.ie/en/>⁴¹

Див. також: **Дескриптори кваліфікацій.**

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми

responsibility for coordinating the content of the EP of the relevant specialty at certain higher educational levels and coordinate scientific and methodological work on the EP of the specialty.

Scientific and pedagogical activity means pedagogical activity in universities, academies, institutes and institutions of postgraduate education related to scientific and (or) scientific-technical activities.⁹

Scientific and pedagogical worker means a scientist who has a higher education not lower than the second (master's) level, in accordance with the employment agreement (contract) at the University, Academy, Institute and professionally conducts pedagogical and scientific or scientific and pedagogical activities and has the appropriate qualification regardless of the presence of an academic degree or academic title, confirmed by the results of certification in cases defined by law.⁹

National Register – an official national list of state-recognized educational programs / institutions / qualifications / professions.

National Qualifications Framework is a simple description at national level, or at the level of an education system, which is understood internationally. The framework describes all the qualifications awarded in the system in question and relates them to each other in a coherent way. One very clear example is the framework of the Republic of Ireland: <http://www.nqai.ie/en/>

See also: **Qualifications descriptors.**

Non-formal education shall mean an education that is usually obtained under

програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.¹³

Національна рамка кваліфікацій призначена для впорядкування освітніх і професійних кваліфікацій. Кількість кваліфікаційних рівнів Національної рамки кваліфікацій відповідає кількості рівнів Європейської рамки кваліфікацій. Національна рамка кваліфікацій призначена для використання органами державної влади та органами місцевого самоврядування, установами та організаціями, закладами освіти, роботодавцями, іншими юридичними та фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій. Національна рамка кваліфікацій ґрунтується на європейських і національних стандартах та принципах забезпечення якості освіти, враховує вимоги ринку праці до компетентностей працівників та запроваджується з метою гармонізації норм законодавства у сферах освіти і соціально-трудових відносин, сприяння національному та міжнародному визнанню кваліфікацій, здобутих в Україні, налагодження ефективної взаємодії сфери освіти і ринку праці.¹³

Національна система кваліфікацій – це сукупність інституцій і правових норм, що регулюють формування і розвиток освітніх та професійних кваліфікацій, їх відповідність потребам суспільства і ринку праці. Структура і функціонування Національної системи кваліфікацій визначаються законом.¹³

Національне агентство кваліфікацій –

curricula and shall not provide for the awarding of state-recognised educational qualifications by the level of education but may end with the assignment of professional and/or partial educational qualifications.¹³

The National Qualifications Framework shall be designed to harmonise educational and professional qualifications. The number of qualification levels in the National Qualifications Framework shall correspond to the number of levels in the European Qualifications Framework. The National Qualifications Framework shall be intended for use by public authorities and local self-government bodies, institutions and organisations, educational institutions, employers, other legal entities and individuals for the purpose of developing, identifying, correlating, recognising, planning and evolving qualifications. The National Qualifications Framework shall be based on European and national standards and principles for ensuring the quality of education, shall take into account the labour market requirements for the expertise of workers and shall be introduced with the aim of harmonising legislation in the fields of education and social and labour relations, promoting national and international recognition of qualifications obtained in Ukraine, establishing effective interaction between the education sector and the labour market.¹³

The National Qualifications System shall be a set of institutions and legal norms that regulate the formation and development of educational and professional qualifications, their compliance with the needs of society and the labour market. The structure and functioning of the National Qualifications System shall be defined by law.¹³

National Qualifications Agency is a collegial

колегіальний орган, уповноважений на реалізацію державної політики в сфері кваліфікацій.¹³

Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.¹³

Нормативний документ – документ, що встановлює правила, настанови чи характеристики щодо діяльності або її результатів.²⁹

body authorized to implement state policy in the field of qualifications.

Biased assessment – deliberate overestimation or underestimation of the assessment of learning outcomes of education seekers.¹³

Regulatory document – a document that establishes rules, guidelines, or characteristics regarding an activity or its results.

O

Опис освітньої програми – документ закладу вищої освіти (наукової установи), що містить інформацію про: назву освітньої програми; рівень вищої освіти; галузь знань, спеціальність, спеціалізацію або предметну спеціальність, опис предметної області; цілі освітньої програми; тип освітньої програми; тип диплома; найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою; мову викладання; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми; форми здобуття освіти за цією освітньою програмою та розрахункові строки виконання освітньої програми за кожною з них; вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; компетентності та програмні результати навчання, які дають право на присудження/присвоєння визначеної освітньою програмою освітньої або освітньої та професійної кваліфікації; форму атестації здобувачів вищої освіти; перелік обов'язкових освітніх компонентів, їх логічну послідовність; можливості працевлаштування за добутою освітою; процедури присвоєння професійних кваліфікацій.²

Programme profile – a document of a higher education institution (scientific institution) containing information on: the name of the educational program; the level of higher education; the field of knowledge, specialty, specialization or subject specialty, description of the subject area; the objectives of the educational program; the type of educational program; the type of diploma; the name of the partner in the agreed joint educational program; the language of instruction; the number of ECTS credits required for the completion of this program; the forms of obtaining education under this educational program and the estimated terms of completing the educational program for each of them; the educational requirements for persons who can begin studying under this program; the competencies and program learning outcomes that give the right to award/assign the educational or educational and professional qualification specified in the educational program; the form of certification of higher education applicants; the list of mandatory educational components, their logical sequence; employment opportunities based on the education obtained; procedures for awarding professional

Опорна точка – стандарт, який використовується для порівняння.⁴¹

Див. також: **Предметні опорні твердження.**

Орган з акредитації – це уповноважений орган, який проводить засвідчення третьою стороною, що стосується органу з оцінки відповідності, та надає офіційне підтвердження його компетентності для виконання конкретних завдань з оцінки відповідності.⁵

Освітній компонент – самодостатня і формально структурована частина освітньої програми (наприклад, курс, модуль, навчальна дисципліна, семінар, практика тощо).²

Освітній процес – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей.¹³

Освітня кваліфікація – це визнана закладом освіти чи іншим уповноваженим суб'єктом освітньої діяльності та засвідчена відповідним документом про освіту сукупність встановлених стандартом освіти та здобутих особою результатів навчання (компетентностей).¹³

Освітня програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання.¹³

Особа з особливими освітніми потребами – особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з

qualifications.

Benchmark – a standard used for comparison.

See also: **Subjective support statements.**

Accreditation Body – is an authoritative body that performs third-party attestation related to a conformity assessment body, conveying a formal demonstration of its competence to carry out specific conformity assessment tasks.⁶

Educational component – a self-sufficient and formally structured part of an educational program (e.g., course, module, academic discipline, seminar, internship, etc.).

Educational process shall mean a system of scientific, methodological and pedagogical measures aimed at the development of an individual through the formation and application of its competencies.¹³

Educational qualification shall be a set of learning outcomes (expertise) established by the education standard and obtained by the person, recognised by an educational institution or other authorised entity of educational activity and certified by an appropriate educational document.¹³

Educational programme – an integrated set of educational, planned and organized in order to achieve established learning outcomes.¹³

A person with special educational needs shall mean a person who needs additional permanent or temporary support in the educational process

метою забезпечення її права на освіту.¹³

Оцінка – будь-яка кількісна або якісна міра на основі визначених критеріїв, які використовуються для характеристики відповідності здобутих результатів навчання вимогам освітньої програми, освітнього компонента або його частини.²

Оцінювання іноземних кваліфікацій – порівняння і оцінка іноземних кваліфікацій, що полегшує інтеграцію національних систем освіти.⁴¹

Оцінювання результатів навчання, здобутих студентом – формалізований процес визначення оцінки результатів навчання, здобутих студентом.²

Очна (денна, вечірня) форма здобуття вищої освіти – це спосіб організації навчання здобувачів освіти, що передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі.¹³

in order to ensure his/her right to education.¹³

Grade / mark – any quantitative or qualitative measure based on specified criteria used to characterize the compliance of the acquired learning outcomes with the requirements of an educational program, educational component, or part thereof.

Credential evaluation – comparison and evaluation of foreign qualifications, which facilitates the integration of national education systems.

Learning outcomes assessment – a formalized process for determining the assessment of learning outcomes achieved by a student.

Full-time (day, evening) form of education is a way of organising studying of the education seekers providing for their direct participation in the educational process.¹³

П

Педагогічні працівники закладів вищої освіти – особи, які за основним місцем роботи у закладах вищої освіти провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.¹

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.¹

Підвищення кваліфікації – набуття особою нових та/або вдосконалення раніше набутих компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань.¹³

Pedagogical staff are persons who conduct educational, methodical and organisational activities at the institutions of higher education, which are their main place of employment.¹

The first (bachelor) level of higher education shall presuppose that the higher education applicants acquire the ability to solve complex specialised problems in a particular field of professional activity.¹

Recurrent training – acquiring of new and/or improvement of previously acquired expertise within the framework of professional activity or field of knowledge.¹³

Підручник – навчальне видання, що містить у повному обсязі систематизований виклад навчальної дисципліни, відповідає навчальній програмі та має відповідний, офіційно наданий гриф.¹⁷

Післядипломна освіта передбачає набуття нових та вдосконалення раніше набутих компетентностей на основі здобутої вищої, професійної (професійно-технічної) або фахової передвищої освіти та практичного досвіду.¹³

Платформа Web of Science (до 2014 р. Web of Knowledge) – платформа компанії Clarivate Analytics, на якій розміщено бази наукових публікацій і патентів, зокрема міжнародна наукометрична, реферативна й бібліографічна база даних Web of Science Core Collection, спеціалізовані бази даних (BIOSIS Citation Index, BIOSIS Previews, Biological Abstracts, Zoological Record, MEDLINE, CAB Abstracts, CABI Global Health, Inspec, FSTA), регіональні бази даних (Російський індекс наукових цитувань, Корейська база наукових журналів, SciELO Citation Index), база даних патентів (Derwent Innovations Index) тощо.⁴⁶

Платформа дистанційного навчання «Сікорський» – це відкрите віртуальне освітнє середовище КПІ ім. Ігоря Сікорського, яке надає НПП, здобувачам ВО, слухачам, широкі можливості щодо застосування сучасних технологій дистанційного навчання, розроблення веб-ресурсів навчальних дисциплін, організації інтерактивної взаємодії між НПП, здобувачами ВО, слухачами, а також управління процесом дистанційного навчання.

Повна кваліфікація – кваліфікація, яка свідчить про здобуття особою повного переліку результатів навчання та компетентностей, які визначені відповідним

A textbook is an educational publication that contains a complete, systematized presentation of an academic discipline, corresponds to the curriculum, and has an appropriate, officially granted stamp.

Postgraduate education involves the acquisition of new and improvement of previously acquired expertise and skills based on higher, professional (vocational) or professional pre-tertiary education and practical experience.¹³

Web of Science platform (until 2014, Web of Knowledge) is a platform of the Clarivate Analytics company, which hosts databases of scientific publications and patents, in particular the international scientometric, abstract and bibliographic database Web of Science Core Collection, specialized databases (BIOSIS Citation Index, BIOSIS Previews, Biological Abstracts, Zoological Record, MEDLINE, CAB Abstracts, CABI Global Health, Inspec, FSTA), regional databases (Russian Science Citation Index, Korean Database of Scientific Journals, SciELO Citation Index), patent database (Derwent Innovations Index), etc.⁴⁶

Sikorsky distance learning platform is an open virtual educational environment of Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, which provides SPS, HE applicants, and students with broad opportunities for applying modern distance learning technologies, developing web resources for academic disciplines, organizing interactive interaction between SPS, HE applicants, and students, as well as managing the distance learning process.

Full Professional Qualification is a qualification that demonstrates that a person has achieved the full list of learning outcomes and competencies defined by the relevant

стандартом.⁵²

Порушення авторського права – незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, комп'ютерних програм і баз даних та вчинення інших дій, передбачених Законом України «Про авторське право та суміжні права».⁸

Постакредитаційний моніторинг – Оцінювання органом, що прийняв рішення про акредитацію, виконання наданих за результатами акредитації рекомендацій та/або відповідності критеріям акредитації.²

Поточний контроль проводиться впродовж семестру з метою забезпечення зворотного зв'язку між НПП і здобувачами ВО у процесі навчання та для перевірки рівня теоретичної й практичної підготовки здобувачів на кожному етапі вивчення ОК.

Початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування типових спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.¹

Практикум – навчальний посібник, що містить сукупність практичних завдань і (або) вправ із певної навчальної дисципліни, які сприяють засвоюванню набутих знань, умінь і навичок. До практикумів належать збірники задач і вправ, тестові завдання, збірники текстів диктантів і переказів, інструкції до лабораторних і практичних робіт тощо.¹⁷

Практична робота – див. **Практичне заняття**.

Практичне заняття – вид навчальної роботи під керівництвом викладача, що полягає у

standard.

Copyright infringement is the illegal reproduction, distribution of scientific works, computer programs and databases, and the commission of other actions provided for by the Law of Ukraine "On Copyright and Related Rights".⁸

Postaccreditation monitoring – assessment by the body that made the decision on accreditation of the implementation of the recommendations provided as a result of accreditation and/or compliance with accreditation criteria.

Current control is carried out throughout the semester in order to provide feedback between the SPS and HE applicants during the training process and to check the level of theoretical and practical training of applicants at each stage of studying the EC.

The primary level (short-term course) of higher education shall presuppose that the higher education applicants acquire the ability to solve typical specialised problems in a particular field of professional activity.¹

A practical course is a textbook containing a set of practical tasks and (or) exercises in a certain academic discipline that contribute to the assimilation of acquired knowledge, skills and abilities. Practical courses include collections of tasks and exercises, test tasks, collections of dictation texts and recitations, instructions for laboratory and practical work, etc.

Practical work – see for **Practical training**.

Practical training is a type of educational work under the guidance of a teacher, which

виконанні здобувачем освіти індивідуального завдання з метою практичного застосування окремих теоретичних положень навчальної дисципліни. Практичні заняття проводяться в аудиторіях або лабораторіях закладу, оснащених необхідними засобами навчання, обчислювальною технікою однією академічною групою (підгрупою) ⁴⁴

Див. також: **Практична робота.**

Предметні опорні твердження – встановлюють орієнтири щодо стандартів академічних ступенів в різних галузях знань/предметних областях. Вони описують те, що надає програмі її цілісність та ідентичність, а також визначають, що очікується від випускника в термінах умінь, навичок та здатностей, необхідних для розвитку компетентностей в предметній області. ⁴¹

Предметні опорні точки – орієнтири щодо стандартів академічних ступенів у різних галузях знань / предметних областях. Вони описують те, що надає освітній програмі цілісність та ідентичність, а також визначають, що очікується від випускника в термінах умінь, навичок, здатностей тощо, необхідних для розвитку компетентностей в цій галузі знань / предметній області. Розроблені та використовуються Агенцією забезпечення якості (QAA) Великобританії для допомоги у розробленні, аналізі та реалізації освітніх програм. ²

Програмні результати навчання – узгоджений набір тверджень (типово 15-20), які виражають, що здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати відповідно до програмних компетентностей після успішного завершення освітньої програми. Програмні результати навчання, як і програмні компетентності, можуть бути загальними та/або фаховими

consists in the performance by the student of an individual task for the purpose of practical application of certain theoretical provisions of the discipline. Practical classes are conducted in classrooms or laboratories of the institution, equipped with the necessary teaching aids and computers by one academic group (subgroup).

See also **Practical work.**

Subject benchmark statements – set guidelines for the standards of academic degrees in different fields of knowledge/subject areas. They describe what gives a programme its integrity and identity, and define what is expected of the graduate in terms of the skills, abilities and abilities required to develop competence in the subject area.

Subject benchmark statements are guidelines for the standards of academic degrees in different fields of knowledge/subject areas. They describe what gives a programme of study its coherence and identity, and specify what is expected of a graduate in terms of the skills, abilities, abilities, etc. required to develop competence in that field of knowledge/subject area. Developed and used by the Quality Assurance Agency (QAA) to assist in the design, analysis and delivery of programmes of study.

Programme Learning Outcomes are an agreed set of statements (typically 15-20) that express what a higher education student should know, understand and be able to do in accordance with the program competencies upon successful completion of an educational program. Program learning outcomes, like program competencies, can be general and/or professional (subject-specific) and collectively

(предметними) і в сукупності відображають специфіку (унікальність) освітньої програми.²

Проектна група – визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним цими Ліцензійними умовами.⁴⁰

Проектна група освітньої програми – визначена відповідною науково-методичною комісією Університету група учасників освітнього процесу, які відповідальні за розробку ОП за відповідною спеціальністю на певному РВО.

Проект Тюнінг – проект Європейської Комісії «Налаштування освітніх структур в Європі», що реалізується з 2000 р. європейськими університетами при взаємодії із сферою праці та спрямований на формування загальної методології порівнюваності та сумісності рівнів і змісту освітніх програм у різних предметних областях / галузях вищої освіти.²

Професійна кваліфікація (повна професійна кваліфікація) – це визнана або присвоєна/підтверджена суб'єктом, уповноваженим на це законодавством, та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей та/або результатів навчання, що дає змогу здійснювати всі трудові функції, визначені відповідним професійним стандартом.¹³

reflect the specificity (uniqueness) of an educational program.

Project group – a group of pedagogical, scientific-pedagogical and/or scientific workers, determined by order of the head of the educational institution, who are responsible for initiating educational activities in a specialty at a certain level of higher education, professional pre-higher education and in the field of postgraduate education for persons with higher education and who meet the qualification requirements specified in these License Terms.

The project group of the educational program is a group of participants in the educational process, determined by the relevant scientific and methodological commission of the University, who are responsible for the development of the EP in the relevant specialty at a certain higher education level.

TUNING Project – the European Commission project "Adjusting Educational Structures in Europe", which has been implemented since 2000 by European universities in cooperation with the sphere of labor and is aimed at forming a common methodology for comparability and compatibility of levels and content of educational programs in different subject areas / branches of higher education.

Professional qualification shall be a set of expertise (learning outcomes) acquired by a person, recognised by a qualification centre, the educational activity entity, another authorised entity and certified by the appropriate document allowing to perform a certain type of work or carry out professional activities.¹³

Професійний стандарт – це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти можуть розроблятися роботодавцями, їх організаціями та об'єднаннями, органами державної влади, науковими установами, галузевими радами, громадськими об'єднаннями, іншими зацікавленими суб'єктами. Порядок розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів затверджується Кабінетом Міністрів України за поданням Національного агентства кваліфікацій.¹³

Професійна компетентність – здатність особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов'язків, навчання, професійного та особистісного розвитку.⁴²

Професія (вид занять) – це сукупність близьких за трудовими функціями видів трудової діяльності, що можуть вимагати певної професійної та/або освітньої кваліфікації працівника.³¹

Профіль навчання – сукупність основних типових характеристик освітньої програми, що відображають специфіку спрямування вищої освіти. Серед таких характеристик – орієнтація освітніх програм, що визначає їх тип (загальний / академічний або професійний / прикладний). Орієнтаційні типи характерні для всіх рівнів і циклів вищої освіти – короткого, бакалаврського, магістерського, докторського (доктор філософії/мистецтв), крім доктора наук.²

Профіль програми – документ європейського зразка, створений для представлення в усталеній формі основної інформації про

Professional standard shall be a duly approved requirement for the expertise of employees, which serve as the basis for the formation of professional qualifications. Professional standards can be developed by employers, their organisations and associations, government bodies, scientific institutions, industry councils, public associations, and other interesting subjects. The procedure for the development, introduction into effect and review of professional standards shall be approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine on the proposal of the National Qualifications Agency.¹³

Professional competence is the ability of a person, within the limits of the powers defined by the position, to apply special knowledge, skills and abilities, to demonstrate appropriate moral and business qualities for the proper performance of established tasks and responsibilities, training, professional and personal development.

A profession (type of occupation) is a set of types of work activities that are similar in terms of labor functions and may require a certain professional and/or educational qualification of the employee.

Study profile – a set of basic typical characteristics of an educational program that reflect the specifics of the direction of higher education. Among such characteristics is the orientation of educational programs, which determines their type (general / academic or professional / applied). Orientation types are characteristic of all levels and cycles of higher education – short, bachelor's, master's, doctoral (Doctor of Philosophy / Arts), except for Doctor of Science.

Programme Profile – a European-style document created to present basic information about an educational program in a standardized

освітню програму. Дає змогу точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, чим полегшити її розуміння всіма основними зацікавленими особами: студентами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості програми, які відрізняють її від інших подібних програм. Може бути самодостатнім документом або частиною Додатку до диплома.²

Профіль ступеня – профіль ступеня описує за узгодженим форматом основні характеристики освітньої програми або кваліфікації в термінах результатів навчання та компетентностей.⁴¹

Психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів, прийомів, кроків, послідовне здійснення яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості.

form. It allows accurately position the educational program among others, correlate it with the subject of scientific research, which facilitates its understanding by all key stakeholders: students, employers, researchers, teachers, quality assurance agencies, etc. It defines the subject area to which the educational program belongs, its educational level and the specific features of the program that distinguish it from other similar programs. It can be a self-sufficient document or part of the Diploma Supplement.

Degree Profile – is a degree profile describes, in an agreed format, the main characteristics of an educational programme or qualification in terms of learning outcomes and competences.

Psychological and pedagogical technologies of distance learning are a system of means, techniques, and steps, the consistent implementation of which ensures the fulfillment of the tasks of learning, upbringing, and personal development.

Р

Рамка кваліфікацій Європейського простору вищої освіти (РК-ЄПВО) – всеохоплююча рамка (шкала) представляє загальну структуру кваліфікацій у Європейському просторі вищої освіти, яка складається з чотирьох послідовних циклів вищої освіти: короткий цикл, перший цикл (бакалавр), другий цикл (магістр) і третій цикл (доктор філософії) (включаючи, у національному контексті, можливість отримання проміжних кваліфікацій), загальних дескрипторів для кожного циклу на основі результатів навчання та діапазону

Framework for Qualifications of the European Higher Education Area, FQ EHEA – the overarching framework (scale) represents the general structure of qualifications in the European Higher Education Area, which consists of four consecutive cycles of higher education: short cycle, first cycle (bachelor), second cycle (master) and third cycle (doctor of philosophy) (including, in the national context, the possibility of obtaining intermediate qualifications), common descriptors for each cycle based on learning outcomes and the range of credits in the short, first and second cycles.

кредитів у короткому, першому та другому циклах.²

Див. також: **ЄРК**.

Регульована професія – професія, практика якої регулюється певним чином законодавством або адміністративними правилами. Професія може бути регульованою в одній країні та не регулюватися в іншій.⁴³

Реєстр кваліфікацій – інформаційно-комунікаційна система, що забезпечує збирання, накопичення, захист, ведення обліку, відображення, оброблення реєстрових даних про кваліфікації.⁵³

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.¹³

Див. також: **Програмні результати навчання**.

Рейтингова система оцінювання результатів навчання здобувачів з певної навчальної дисципліни (освітнього компонента), за якою передбачено семестровий контроль, є складовою силабусу – робочої програми навчальної дисципліни (освітнього компонента).

Ректорський контроль проводиться з метою системного вивчення природи освітнього процесу на факультетах, в навчально-наукових інститутах і вироблення на цій основі науково-методичних рекомендацій щодо формування комплексу дій із керування

See also: **EQF-LLL**

Regulated profession refers to professions whose practice is regulated in some way by law or administrative rules. A given profession may be regulated in one country and not in another.⁴³

Register of Qualifications is an information and communication system that ensures the collection, accumulation, protection, accounting, display, and processing of registration data on qualifications.

Learning outcomes shall mean knowledge, skills, mindset, views, values, and other personal qualities acquired in the course of learning, upbringing, and development that can be identified, planned, assessed, and measured and which a person is able to demonstrate after completing a curriculum or individual educational components.¹³

See also: **Programme Learning Outcomes**.

The rating system for evaluating the learning outcomes of applicants in a certain academic discipline (educational component), which provides for semester control, is a component of the syllabus – the work program of the academic discipline (educational component).

Rector's control is carried out with the aim of systematically studying the nature of the educational process at faculties, in educational and scientific institutes and developing, on this basis, scientific and methodological recommendations for the formation of a set of actions for managing the quality of the

якістю освітнього процесу.

Реферат, аналітичний огляд та ін. – це індивідуальне завдання, що сприяє поглибленню і розширенню теоретичних знань здобувачів ВО за окремими темами освітнього компонента (навчальної дисципліни), що розвивають досвід самостійної роботи з навчальною і науковою літературою.

Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.¹³

Рівні – під рівнями розуміється набір послідовних етапів, які повинен пройти здобувач освіти (в процесі неперервного навчання/розвитку), описані в термінах узагальнених результатів в рамках конкретної програми. Вони також відображають очікувані результати ступеневої програми в термінах циклових/рівневих дескрипторів.⁴¹

Розрахункова робота – індивідуальне семестрове завдання, що передбачає вирішення конкретної практичної навчальної задачі з використанням відомого, та (або) самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Значну частину роботи складають розрахунки, а також різні ілюстрації – графіки, епюри, векторні діаграми, гістограми тощо.

Розрахунково-графічна робота – індивідуальне семестрове завдання, що передбачає вирішення конкретного практичного навчального завдання з використанням відомого та (або) самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Значну частину такої роботи складає графічний

educational process.

An abstract, analytical review, etc. is an individual task that contributes to the deepening and expansion of theoretical knowledge of higher education applicants on individual topics of the educational component (academic discipline), which develops the experience of independent work with educational and scientific literature.

Level of education shall mean a completed stage of education characterised by the level of a curriculum's complexity, a set of competencies that are usually defined by the standard of education and correspond to a certain level of the National Qualifications Framework.¹³

Levels are a set of sequential stages that a learner must complete (in the process of continuous learning/development), described in terms of generalized outcomes within a specific program. They also reflect the expected outcomes of a degree program in terms of cycle/level descriptors.

Calculation work is an individual semester assignment that involves solving a specific practical educational problem using known and (or) independently studied theoretical material. A significant part of the work consists of calculations, as well as various illustrations – graphs, diagrams, vector diagrams, histograms, etc.

Calculation and graphic work is an individual semester assignment that involves solving a specific practical educational task using known and (or) independently studied theoretical material. A significant part of such work consists of graphic material, which is performed manually or using computer

матеріал, що виконується вручну, або з використанням засобів комп'ютерної графіки з дотриманням вимог відповідних нормативно-технічних документів.

graphics tools in compliance with the requirements of relevant regulatory and technical documents.

C

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів. ¹³

Self-plagiarism – (partial or complete) disclosure of one's own previously published scientific results as new ones. ¹³

Самостійна робота – форма освітнього процесу, що передбачає опрацювання навчального матеріалу, підготовку до різних видів навчальних занять, виконання завдань, підготовку кваліфікаційної роботи, науково-дослідну роботу тощо у вільний від навчальних занять, практичної підготовки, контрольних заходів час. ²

Individual course work is a form of educational process that involves studying educational material, preparing for various types of training sessions, completing tasks, preparing qualification work, research work, etc. in time free from training sessions, practical training, and control measures.

Сертифікація – процес, за яким уповноважений орган підтверджує досягнення встановлених стандартів якості та зазвичай надає відповідні права суб'єкту діяльності. Для вищої освіти надання відповідного сертифікату, диплому або звання формально означає, що результати навчання досягнуті здобувачем вищої освіти, оцінені та визнані компетентним органом згідно із визначеним стандартом. ²

Certification is the process by which an authorized body confirms the achievement of established quality standards and usually grants corresponding rights to the entity. For higher education, the granting of an appropriate certificate, diploma or title formally means that the learning outcomes achieved by a higher education seeker have been assessed and recognized by a competent body according to a specified standard.

Система електронного документообігу установи – сукупність програмно-технічних засобів, призначених для автоматизації організації роботи з електронними документами у діловодстві установи. ⁴⁴

The institution's electronic document management system is a set of software and hardware tools designed to automate the organization of work with electronic documents in the institution's office management.

Семестровий контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачем програмних результатів навчання з навчальної дисципліни (освітнього компонента), як

Semester control is carried out to establish the level of achievement by the applicant of program learning outcomes in the academic discipline (educational component), as a rule,

правило, за семестр. Семестровий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді заліку або екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу.

Семінарське заняття – вид навчальної роботи під керівництвом викладача, що полягає у обговоренні попередньо визначених тем, до яких здобувачі освіти готують тези виступів на підставі індивідуально виконаних завдань (рефератів). Семінарські заняття проводяться в аудиторіях з однією академічною групою.⁴³

Сертифікатна програма – це спеціалізований комплекс пов'язаних між собою складових (освітніх компонентів) встановленої тривалості, який передбачає професійно спрямовану підготовку слухачів. Сертифікатні програми впроваджуються в КПІ ім. Ігоря Сікорського як профілізаційна складова або доповнення до освітніх програм, що реалізуються в КПІ ім. Ігоря Сікорського, для задоволення освітніх потреб здобувачів вищої освіти КПІ ім. Ігоря Сікорського та зовнішніх слухачів, поглиблення професійних компетентностей, як одна з форм більш гнучкого реагування на актуальні потреби ринку праці та високотехнологічного бізнесу. За результатами опанування слухачем сертифікатної програми, набуття певних професійних знань, умінь і навичок видається сертифікат КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Силабус – робоча програма навчальної дисципліни (освітнього компонента) – це документ, у якому роз'яснюється взаємна відповідальність викладача і здобувача, як міні контракт між викладачем та здобувачем, що визначає «правила гри», політику викладача, дедлайни, рейтингову систему оцінювання тощо.

Синхронний режим – взаємодія між

per semester. Semester control is carried out in accordance with the curriculum in the form of a test or exam within the terms established by the schedule of the educational process.

A seminar is a type of academic work under the guidance of a teacher, which consists in discussing predefined topics for which students prepare abstracts based on individually completed tasks (abstracts). Seminars are held in classrooms with one academic group.

Certificate program – is a specialized complex of interconnected components (educational components) of a set duration, which provides for professionally directed training of students. Certificate programs are implemented at Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute as a specialization component or addition to educational programs implemented at Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, to meet the educational needs of higher education students at Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute and external students, to deepen professional competencies, as one of the forms of more flexible response to the current needs of the labor market and high-tech business. Based on the results of mastering the certificate program by the student, acquiring certain professional knowledge, skills and abilities, a certificate of Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute is issued.

Syllabus – a working program of an academic discipline (educational component) – is a document that explains the mutual responsibility of the teacher and the applicant, as a mini contract between the teacher and the applicant, which defines the "rules of the game", the teacher's policy, deadlines, rating system of assessment, etc.

Synchronous mode – interaction between

суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо-, відеоконференції.⁴⁵

Система внутрішнього забезпечення якості освіти може включати: стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти; систему та механізми забезпечення академічної доброчесності; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівних працівників закладу освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти; створення в закладі освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища із забезпеченням універсального дизайну та розумного пристосування; інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти.¹³

Система внутрішнього забезпечення якості освіти може включати: стратегію (політику) та процедури забезпечення якості освіти; систему та механізми забезпечення академічної доброчесності; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання здобувачів освіти; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної (науково-педагогічної) діяльності педагогічних та науково-педагогічних працівників; оприлюднені критерії, правила і процедури оцінювання управлінської

subjects of distance learning, during which participants are simultaneously in the electronic educational environment or communicate using audio and video conferencing.

Quality assurance system at educational institutions (internal system of education quality assurance) may include: strategy (policy) and procedures for ensuring the quality of education; system and mechanisms for ensuring academic virtue; released criteria, rules and procedures for the assessment of education applicants; released criteria, rules and procedures for assessing pedagogical (scientific and pedagogical) activities of pedagogical and scientific-pedagogical workers; released criteria, rules and procedures for assessing the management activities of the leading employees of the educational institution; ensuring the availability of the necessary resources for organising the educational process, including the independent work of applicants for education; ensuring availability of information systems for the efficient administration of educational institution; making arrangements for the creation of inclusive educational environment at the educational institution, universal design and reasonable accommodation; other procedures and activities that are determined by special laws or documents of the institution.¹³

Quality assurance system at educational institutions (internal system of education quality assurance) may include: strategy (policy) and procedures for ensuring the quality of education; system and mechanisms for ensuring academic virtue; released criteria, rules and procedures for the assessment of education applicants; released criteria, rules and procedures for assessing pedagogical (scientific and pedagogical) activities of pedagogical and scientific-pedagogical workers; released criteria, rules and procedures for assessing the

діяльності керівних працівників закладу освіти; забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, в тому числі для самостійної роботи здобувачів освіти; забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти; створення в закладі освіти безпечного, здорового та інклюзивного чи спеціального освітнього середовища із забезпеченням універсального дизайну та розумного пристосування; інші процедури та заходи, що визначаються спеціальними законами або документами закладу освіти. ¹³

Система забезпечення якості освіти – має за мету гарантування якості освіти; формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою; постійне та послідовне підвищення якості освіти; допомогу закладам освіти та іншим суб'єктам освітньої діяльності у підвищенні якості освіти. Складовими системи забезпечення якості освіти є: система забезпечення якості в закладах освіти (внутрішня система забезпечення якості освіти); система зовнішнього забезпечення якості освіти; система забезпечення якості в діяльності органів управління та установ, що здійснюють зовнішнє забезпечення якості освіти. ¹³

Система зовнішнього забезпечення якості освіти може включати:

1) інструменти, процедури та заходи забезпечення і підвищення якості освіти, зокрема: стандартизацію; ліцензування освітньої діяльності; акредитацію освітніх програм; інституційну акредитацію; громадську акредитацію закладів освіти; зовнішнє незалежне оцінювання результатів навчання; інституційний аудит; моніторинг якості освіти; атестацію педагогічних

management activities of the leading employees of the educational institution; ensuring the availability of the necessary resources for organising the educational process, including the independent work of applicants for education; ensuring availability of information systems for the efficient administration of educational institution; making arrangements for the creation of inclusive educational environment at the educational institution, universal design and reasonable accommodation; other procedures and activities that are determined by special laws or documents of the institution. ¹³

Education Quality Assurance System has the purpose of the development and functioning of the education quality assurance system in Ukraine shall be: ensuring the quality of education; building public confidence in the system and educational institutions, as well as educational authorities; ongoing and consistent improvement of the quality of education; assistance to educational institutions and other educational entities in improving the quality of education. The components of the education quality assurance system are: quality assurance system at educational institutions (internal system of education quality assurance); system of external education quality assurance; system of quality assurance in governance bodies and institutions that provide external education quality assurance. ¹³

The system of external quality assurance in education may include: 1) tools, procedures and measures to ensure and improve the quality of education, in particular: standardisation; licensing of educational activities; accreditation of educational programmes; institutional accreditation; public accreditation of educational institutions; independent external evaluation of study results; institutional audit; monitoring the quality of education; teaching staff performance evaluation; certification of

працівників; сертифікацію педагогічних працівників; громадський нагляд; інші інструменти, процедури і заходи, що визначаються спеціальними законами; 2) визначені цим Законом і спеціальними законами органи і установи, що відповідають за забезпечення якості освіти, та спеціально уповноважені державою установи, що проводять зовнішнє незалежне оцінювання; 3) незалежні установи оцінювання та забезпечення якості освіти. ¹³

Система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення, призначене для організації освітнього процесу, ефективної взаємодії учасників освітнього процесу та контролю за навчанням через мережу Інтернет (у тому числі електронного розкладу занять, електронних класних журналів/ щоденників. ⁴⁵

Службовий електронний документ – офіційно зареєстрований службою діловодства або відповідним чином засвідчений електронний документ, що одержаний чи створений установою у процесі її діяльності та складається з обов'язкових реквізитів. ⁴⁴

Слухач – особа, яка проходить підготовку за сертифікатною або мікрокредитною програмою.

Спеціалізація – частина предметної області спеціальності, яка може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм. ¹

Спеціальність – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти частина предметної області галузі освіти і науки. ¹

teaching staff; public supervision; other tools, procedures and measures determined by special laws; 2) bodies and institutions, determined by this Law and special laws, responsible for ensuring the quality of education, and authorised by the state institutions that carry out Independent External Evaluation; 3) independent entities for education quality evaluation and assurance. ¹³

Distance learning management system – software designed for organizing the educational process, effective interaction of participants in the educational process and monitoring learning via the Internet (including electronic class schedules, electronic class journals/diaries).

Official electronic document – an officially registered by the office service or duly certified electronic document received or created by an institution in the course of its activities and consisting of mandatory details.

A listener is a person who is undergoing training under a certificate program.

Specialisation – a component of a speciality that may be determined by an institution of higher education and presupposes one or more field-specific educational programmes of higher or postgraduate education. ¹

Speciality – a subject area of education and science harmonised with the International Standard Classification of Education, which consolidates related educational programmes with common requirements for the

competencies and learning results of graduates.
¹

Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.¹³

Ставлення – комплексний ментальний стан, який включає переконання, почуття, цінності та готовність діяти певним чином.⁴¹

Стажування – набуття особою практичного досвіду виконання завдань та обов'язків у певній професійній діяльності або галузі знань.¹³

Стандарт вищої освіти — це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.¹

Стейкхолдери освітньої програми – фізичні або юридичні особи, які мають зацікавленість в реалізації конкретної ліцензійної програми, тобто певною мірою залежать від неї та/або можуть впливати на її структуру, зміст та якість. Відносно освітньої програми стейкхолдерів поділяють на зовнішніх (роботодавці, громадські організації та об'єднання, абітурієнти та випускники Університету тощо) та внутрішніх (здобувачі вищої освіти, науково-педагогічні працівники, навчально-допоміжний і адміністративно-управлінський персонал Університету).

Студент – особа, зарахована до закладу вищої освіти з метою здобуття вищої освіти ступеня молодшого бакалавра, бакалавра чи магістра.¹

Студентоцентроване навчання – підхід до організації освітнього процесу, що

Cribbing – making written work with the involvement of external sources of information, except for those permitted for use, in particular when assessing learning outcomes.¹³

Attitude is a complex mental state that includes beliefs, feelings, values, and a willingness to act in a certain way.

Internship (traineeship) – acquiring practical experience in performing tasks and responsibilities in a particular professional activity or field of knowledge.¹³

Higher education standard is a set of requirements for higher education programmes that are common for all educational programmes within a certain speciality and higher education level.¹

Stakeholders of an educational program are individuals or legal entities who have an interest in the implementation of a specific license program, that is, they depend on it to a certain extent and/or can influence its structure, content and quality. Regarding the educational program, stakeholders are divided into external (employers, public organizations and associations, applicants and graduates of the University, etc.) and internal (applicants of higher education, scientific-pedagogical staff, teaching and administrative staff of the University).

Student – a person admitted to the institution of higher education for the purpose of obtaining higher education degree of junior bachelor, bachelor or master.¹

Student-centred studies – an approach to organising the educational process that

передбачає: заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процесу.¹

Ступенева програма – набір узгоджених навчальних компонент, оснований на результатах навчання, який є визнаний підставою для присудження кваліфікації шляхом накопичення визначеної кількості кредитів та розвитку спеціальних компетентностей.⁴¹

Ступінь – кваліфікація вищої освіти, що як правило, присвоюється після успішного завершення освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти.²

Суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються (здобувач вищої освіти, слухачі), та особи, які забезпечують дистанційних освітній процес (педагогічні та науково-педагогічні працівники тощо).

T

Тези – кваліфікаційна наукова робота, яка відображає наукові результати досліджень автора та представлена для здобуття наукового ступеня доктора філософії або доктора наук.²

Див. також: **Дисертація**.

Тематичні студії – ступенева програма, сфокусована на конкретній предметній

presupposes: encouraging higher education applicants to play the role of autonomous and responsible entities of the educational process; creating an educational environment focused on meeting the needs and interests of higher education applicants, in particular on providing opportunities to form an individual educational trajectory; building the educational process on the principles of mutual respect and partnership among the educational process participants.¹

Degree programme is a set of agreed learning components based on learning outcomes that is recognised as a basis for the award of a qualification through the accumulation of a specified number of credits and the development of specific competencies.

Degree – a higher education qualification, usually awarded upon successful completion of an educational program at a specific cycle/level of higher education.

Subjects of distance learning are persons who study (higher education student, listeners), and persons who provide the distance educational process (pedagogical and scientific-pedagogical workers, etc.).

Thesis is a qualifying scientific work that reflects the scientific results of the author's research and is presented for the award of the scientific degree of Doctor of Philosophy or Doctor of Science.

See also: **Dissertation**.

Thematic studies – a degree programme focused on a specific subject area or topic of

області або темі, яка представляє інтерес. Тематичні студії у вищій освіті мають мульти- або міждисциплінарний характер.⁴¹

Тест – навчання, метою якого є отримання очікуваного результату, оцінюваного як «пройшло успішно/закінчилося невдачею». Це унікальний і конкретний тип навчання, який передбачає отримання результату, оцінюваного як «пройшов успішно/закінчився невдачею», в межах мети або цілей запланованого навчання.⁵⁰

Теорія (розгляд, дослідження) – логічне узагальнення практичного досвіду людей. Система вірогідних наукових знань про якусь сукупність об'єктів, яка описує, пояснює і передбачає явища певної предметної галузі. Теорія є найдосконалішою формою відображення дійсності. Загальні міркування на противагу практичній діяльності. (Словник іншомовних слів, 1977 р.)

Технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій (технології розвивального, проєктного, змішаного, диференційованого, програмованого, модульного навчання тощо), а також інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, що дають можливість реалізувати процес дистанційного навчання.⁴⁵

Точки прив'язки – індикатори, які забезпечують цілісність кваліфікацій, сукупностей результатів навчання. Використовуються проєктом Тюнінг для означення галузей знань/предметних областей, для яких розробляються освітні програми різних рівнів.²

Тюнінг – гармонізація освітніх структур в Європі, що є реалізованим університетами проєктом і має метою запропонувати підхід щодо впровадження Болонського процесу у

interest. Thematic studies in higher education are multidisciplinary or interdisciplinary in nature.

Test is learning that aims to produce an expected outcome, rated as “pass/fail.” It is a unique and specific type of learning that involves producing an outcome, rated as “pass/fail,” within the intended learning goal or goals.

Theory (consideration, research) is a logical generalisation of people's practical experience. A system of reliable scientific knowledge about a set of objects that describes, explains and predicts the phenomena of a particular subject area. Theory is the most perfect form of reflection of reality. General considerations as opposed to practical activities.

Distance learning technologies are a set of educational technologies (developmental, project-based, blended, differentiated, programmed, modular learning technologies, etc.), as well as information and communication (digital) technologies that make it possible to implement the distance learning process.

Reference points are indicators that ensure the integrity of qualifications, sets of learning outcomes. They are used by the Tuning project to define the fields of knowledge/subject areas for which educational programs of different levels are developed.

Tuning is the harmonisation of educational structures in Europe, a project implemented by universities and aiming to propose an approach to implementing the Bologna Process in higher

вищій освіті на рівні предметних областей. Підхід Тюнінга містить методологію проектування, модернізації, впровадження та оцінювання освітніх програм для кожного із Болонських циклів. Термін Тюнінг підкреслює те, що університети не ставлять цілі уніфікації чи узгодження їх ступеневих освітніх програм у заданий європейський набір, а скоріш – шукають точки збіжності та взаєморозуміння на основі різноманітності та автономії.

education at the level of subject areas. The Tuning approach includes a methodology for designing, modernising, implementing and evaluating educational programmes for each of the Bologna cycles. The term Tuning emphasises that universities do not aim to unify or harmonise their degree programmes into a given European set, but rather to seek points of convergence and mutual understanding based on diversity and autonomy.

У

Уміння/навички – здатність застосовувати знання та розуміння для виконання завдань і розв’язання задач і проблем. Уміння/навички поділяються на когнітивні (що включають логічне, інтуїтивне та творче мислення) і практичні (що включають ручну вправність, застосування практичних способів (методів), матеріалів, знарядь та інструментів, комунікацію). Одна із категорій результатів навчання в дескрипторах рамок кваліфікацій.²

Skills – the ability to apply knowledge and understanding to complete tasks and solve problems. Skills are divided into cognitive (including logical, intuitive and creative thinking) and practical (including manual dexterity, the use of practical methods, materials, tools and instruments, communication). One of the categories of learning outcomes in the qualifications framework descriptors.

Утиск – небажана для особи та/або групи осіб поведінка, метою або наслідком якої є приниження їх людської гідності за певними ознаками або створення стосовно такої особи чи групи осіб напруженої, ворожої, образливої або зневажливої атмосфери.¹⁴

Harassment is the behaviour that is undesirable for a person and/or a group of persons, the purpose or consequence of which is to humiliate their human dignity on particular grounds or to create a tense, hostile, abusive or humiliating atmosphere for such person or group of persons.¹⁴

Учасники освітнього процесу – здобувачі освіти; педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники; батьки здобувачів освіти; фізичні особи, які провадять освітню діяльність; інші особи, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти.¹³

The educational process participants shall be as follows: education seekers; pedagogical, academic and research workers; parents of education seekers; individuals engaged in educational activities; other persons provided for by special laws and involved in the educational process in accordance with the procedure established by an educational institution.¹³

Фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях.¹³

Фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень.¹³

Фахові (спеціальні, предметно- специфічні) компетентності – компетентності, актуальні для конкретної предметної області, які є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю на певному рівні Національної рамки кваліфікацій. Ці компетентності безпосередньо визначають специфіку (галузі знань / предметної області / спеціальності) освітньої програми та кваліфікації випускника. В Європейському просторі вищої освіти за проектом Тюнінг розробляються описи та переліки компетентностей, результатів навчання для галузей знань і спеціальностей.²

Формальна освіта – це освіта, яка здобувається за освітніми програмами відповідно до визначених законодавством рівнів освіти, галузей знань, спеціальностей (професій) і передбачає досягнення здобувачами освіти визначених стандартами освіти результатів навчання відповідного рівня освіти та здобуття кваліфікацій, що визнаються державою.¹³

Форми здобуття освіти – інституційна (очна (денна, вечірня), заочна, дистанційна, мережева); індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж, на робочому місці (на виробництві); дуальна.¹³

Фундаментальне дослідження –

Fabrication – making up data or facts used in the educational process or scientific research.¹³

Falsification – deliberate change or modification of existing data concerning the educational process or scientific research.¹³

Subject specific competences – competences relevant to a specific subject area, which are important for successful professional activity in a certain specialty at a certain level of the National Framework of Qualifications. These competences directly determine the specificity (field of knowledge / subject area / specialty) of the educational program and the qualification of the graduate. In the European Higher Education Area, descriptions and lists of competences, learning outcomes for fields of knowledge and specialties are being developed under the Tuning project.

Formal education shall mean an education that is obtained under curricula in accordance with the levels of education defined by the legislation, branches of knowledge, specialties (professions) and provide for obtaining by education seekers learning outcomes of the corresponding level of education and qualifications recognised by the state.¹³

Forms of Obtaining Education: institutional (full-time (day, evening), part-time, remote, network); individual (external, family (home), pedagogical patronage, workplace (at production site); dual.¹³

Basic research is experimental or theoretical

експериментальна або теоретична робота, що проводиться у першу чергу для отримання нових знань щодо основ певного явища й певних фактів без конкретного запиту або використання.⁴⁷

Фундаментальні наукові дослідження – теоретичні та експериментальні наукові дослідження, спрямовані на одержання нових знань про закономірності організації та розвитку природи, суспільства, Фундаментальні наукові дослідження 96 людини, їх взаємозв'язків. Результатом фундаментальних наукових досліджень є гіпотези, теорії, нові методи пізнання, відкриття законів природи, невідомих раніше явищ і властивостей матерії, виявлення закономірностей розвитку суспільства тощо, які не орієнтовані на безпосереднє практичне використання у сфері економіки.⁹

work undertaken primarily to acquire new knowledge of the underlying foundations of phenomena and observable facts, without any particular application or use in view.⁴⁷

Fundamental scientific research means theoretical and experimental scientific research aimed at obtaining new knowledge about the laws of organisation and development of nature, society, man, and their interrelationships. The result of fundamental scientific research is hypotheses, theories, new cognition methods, the discovery of the laws of nature, previously unknown phenomena and properties of matter, the identification of patterns in the development of society, etc., which are not focused on direct practical use in the field of economics.⁹

X

Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пілг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.¹³

Bribery – giving (receipt) or an offer to provide (receive) funds, property, services, benefits or any other benefits of a material or intangible nature by the participant of the educational process in order to obtain an undue advantage in the educational process.¹³

Хмарні сервіси – сервіси, що забезпечують користувачеві мережний доступ до масштабованого і гнучко організованого пулу розподілених фізичних або віртуальних ресурсів, що постачаються в режимі самообслуговування і адміністрування за зверненням (наприклад, програмне забезпечення, простір для зберігання даних, обчислювальні потужності та ін.).⁴⁸

Cloud services are services that provide the user with network access to a scalable and flexibly organized pool of distributed physical or virtual resources, delivered in a self-service and on-demand administration mode (for example, software, data storage space, computing power, etc.).⁴⁸

Ц

Цитата – фрагмент (уривок) з правомірно оприлюдненого твору, записаного виконання, правомірно оприлюдненої фонограми або відеограми, який використовується, з обов’язковим посиланням на його автора та/або виконавця, виробника фонограми, виробника відеограми і джерела цитування, іншою особою з метою зробити зрозумілішими власні твердження або для посилання на вираження іншої особи в незмінному (автентичному) вигляді або в перекладі такого фрагмента (уривка) ¹¹

Цифровий ідентифікатор об’єкта – це цифровий ідентифікатор, який присвоюється документу та унікально ідентифікує публікацію чи інший об’єкт в мережі Інтернет.

Цифровізація – процес впровадження цифрових технологій у всі сфери суспільного життя. ⁴⁹

Цькування – див. Мобінг.

Quotation – a relatively brief excerpt from a literary, scientific or any other published work that is used, with a compulsory reference to its author and quotation sources, by another person in his work in order to make his statements more understandable or to refer to opinions of another author in the authentic wording. ¹¹

Digital Object Identifier, DOI – is a digital identifier assigned to a document and uniquely identifies a publication or other object on the Internet.

Digitalisation is the process of introducing digital technologies into all spheres of public life.

Bullying see for **Mobbing**.

Ч

Часткова кваліфікація – кваліфікація, яка свідчить про здобуття особою частини результатів навчання та компетентностей, які визначені відповідним стандартом. ⁵²

Partial Professional Qualification Partial qualification is a qualification that certifies that a person has achieved part of the learning outcomes and competencies defined by the relevant standard.

Я

Якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим

Quality of higher education – quality of higher education – compliance of learning

законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг.¹³

Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.¹³

outcomes with the requirements established by law, the relevant standard of higher education and/or the contract for the provision of educational services.¹³

Quality of educational activities shall mean the level of organisation, provision and implementation of the educational process that ensures that individuals obtain a high-quality education and meets the requirements established by law and/or a contract for the provision of educational services.¹³

Список використаних джерел/ References

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 14.08.2025).
2. Національний освітній глосарій: вища освіта (4-е вид., перероб. і доп.) / Авт.-уклад. : В.Є. Бахрушин, М.І. Винницький, В.М. Захарченко, І.О. Золотарьова, С.А. Калашнікова, В.І. Луговий, М.Р. Мруга, Ю.М. Рашкевич, І.М. Сікорська, А.В. Ставицький, Ж.В. Таланова, С.П. Шитікова / За ред. В.Г. Кременя, В.Є. Бахрушина, Ю.М. Рашкевича. 2024. – 114 с URL: https://erasmusplus.org.ua/wp-content/uploads/2024/10/glosarijvo_2024_here_neo_ivo_napn_mon_30.09.2024.pdf (дата звернення: 14.08.2025).
3. Про акредитацію органів з оцінки відповідності : Закон України від 17.05.2001 № 2407-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2407-14> (дата звернення: 14.08.2025).
4. ДСТУ EN ISO/IEC 17011:2019 Оцінка відповідності. Вимоги до органів з акредитації, що акредитують органи з оцінки відповідності. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_em_ibo_ies_17011_2019.pdf (дата звернення: 14.08.2025).
5. ISO/IEC 17011:2017, Conformity assessment – Requirements for accreditation bodies accrediting conformity assessment bodies. ISO Online Browse Platform. URL: <https://www.iso.org/obp/ui#iso:std:iso-iec:17011:ed-2:v1:en> (дата звернення: 14.08.2025).
6. Про видавничу справу : Закон України від 05.06.1997 № 318/97-ВР (редакція від 31.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> (дата звернення: 26.08.2025).
7. Law of Ukraine on Publishing Affairs. World Trade Organization. URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/acc_e/ukr_e/WTACCUKR98A9_LEG_6.pdf (дата звернення: 26.08.2025).
8. Положення про Національний репозитарій академічних текстів : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 19.07.2017 № 541. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2017-%D0%BF#n9> (дата звернення: 14.08.2025).
9. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення: 14.08.2025).
10. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308?lang=en (дата звернення: 26.08.2025).
11. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20> (дата звернення: 14.08.2025).
12. Порядок проведення вхідного контролю знань, умінь та навичок для осіб, які приймаються на навчання за програмами перепідготовки або підвищення кваліфікації до професійно-технічних навчальних закладів : затв. наказом Міністерства освіти і науки України від 30.04.2014 № 522. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0743-14> (дата звернення: 26.08.2025).
13. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 26.08.2025).
14. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (редакція від 01.10.2012). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12> (дата звернення: 26.08.2025).

15. Директива Європейського Парламенту і Ради 2005/36/ЄС від 7 вересня 2005 року про визнання професійних кваліфікацій. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_013-05 (дата звернення: 26.08.2025).
16. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17> (дата звернення: 26.08.2025).
17. ДСТУ 3017:2015 Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. URL: https://lib.zsmu.edu.ua/upload/intext/dstu_3017_2015.pdf (дата звернення: 26.08.2025).
18. Конвенція про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні від 11.04.1997. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_308 (дата звернення: 26.08.2025).
19. Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття фахової передвищої та вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.04.2023 № 426. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0929-23> (дата звернення: 26.08.2025).
20. Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси : наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 01.10.2012 № 1060 (редакція від 05.07.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12> (дата звернення: 26.08.2025).
21. Про внесення змін до Положення про електронні освітні ресурси : наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2017 № 1662. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0066-18> (дата звернення: 26.08.2025).
22. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15> (дата звернення: 26.08.2025).
23. Про Єдину державну електронну базу з питань освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 15.07.2025 № 872. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/872-2025-п> (дата звернення: 26.08.2025).
24. Словник української мови : у 20 т. / НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. Київ : Наукова думка, 2010—. URL: <https://sum20.ulif.org.ua/> (дата звернення: 26.08.2025).
25. What is ORCID? *ORCID Support*. URL: <https://support.orcid.org/hc/en-us/articles/360006973993-What-is-ORCID> (дата звернення: 26.08.2025).
26. Web of Science ResearcherID. *Clarivate*. URL: <https://webofscience.help.clarivate.com/en-us/Content/wos-researcher-id.htm> (дата звернення: 26.08.2025).
27. Деякі питання організації дистанційного навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20> (дата звернення: 26.08.2025).
28. Про Концепцію Національної програми інформатизації : Закон України від 04.02.1998 № 75/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/75/98-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 28.08.2025).
29. Про стандартизацію : Закон України від 05.06.2014 № 1315-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18> (дата звернення: 28.08.2025).
30. Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.01.2024 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0022729-24#Text> (дата звернення: 28.08.2025).
31. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій : Закон України від 01.04.2022 № 2179-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2179-20> (дата звернення: 28.08.2025).
32. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів фахової передвищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2020 № 918. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0918729-20> (дата звернення: 28.08.2025).

33. Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 28.08.2025).
34. Про затвердження Порядку зарахування осіб з особливими освітніми потребами до закладів дошкільної освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 25.06.2018 № 691. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0858-18> (дата звернення: 28.08.2025).
35. Чмиленко, Ф.О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» [Текст] / Ф.О. Чмиленко, Л.П. Жук. – Д.: ПВВ ДНУ, 2014. – 48 с.
36. Інструкція з використання міжнародних стандартних номерів книг в Україні : затв. наказом Державного комітету телебачення і радіомовлення України від 20.08.2004 № 211. URL: https://ukrbook.net/zakony/instr_isbn.pdf (дата звернення: 28.08.2025).
37. Інструкція з використання Міжнародного стандартного номера для серіальних видань (ISSN) в Україні. URL: http://www.ukrbook.net/zakony/%D0%86%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F_ISSN_2024_.pdf (дата звернення: 28.08.2025).
38. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання та протидії мобінгу (цькуванню) : Закон України від 16.11.2022 № 2759-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2759-20> (дата звернення: 28.08.2025).
39. Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 № 1187 (редакція від 04.01.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
40. Методичні рекомендації для розроблення профілів ступеневих програм, включаючи програмні компетентності та програмні результати навчання/ пер. з англ. Національного експерта з реформування вищої освіти Програми Еразмус+, д-ра техн. наук, проф. Ю.М. Рашкевича. – Київ: ТОВ «Поліграф плюс», 2016. – 80 с.
41. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII (редакція від 01.04.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
42. Паризьке комюніке : Комюніке Конференції міністрів європейського простору вищої освіти (м. Париж, 25 травня 2018 р.). URL: [Переклад за підтримки проекту ЄС «Національний Еразмус+ офіс в Україні»](#) (дата звернення: 29.08.2025).
43. Про затвердження Норм часу для планування та обліку навчальної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 18.06.2021 № 686 (редакція від 19.07.2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1092-21#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
44. Деякі питання документування управлінської діяльності : постанова Кабінету Міністрів України від 17.01.2018 № 55 (редакція від 17.04.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
45. Деякі питання організації дистанційного навчання : наказ Міністерства освіти і науки України від 08.09.2020 № 1115 (редакція від 22.07.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> (дата звернення: 29.08.2025).
46. Master Journal List. *Clarivate*. URL: <https://mjl.clarivate.com/home> (дата звернення: 29.08.2025).
47. Frascati Manual 2015. *OECD*. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2015/10/frascati-manual-2015_g1g57dcb/9789264239012-en.pdf (дата звернення: 29.08.2025).
48. ISO/IEC 17788:2014 Information technology — Cloud computing — Overview and vocabulary. URL: <https://cdn.standards.iteh.ai/samples/60544/08df558d5249436b9a1de066a02d6941/ISO-IEC-17788-2014.pdf> (дата звернення: 29.08.2025).

49. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 01.12.2022 № 2807-IX (редакція від 01.03.2023). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20> (дата звернення: 29.08.2025).
50. ДСТУ EN ISO 22300:2017 Безпека суспільства. Словник термінів. URL: https://zakon.isu.net.ua/sites/default/files/normdocs/dstu_en_iso_22300_2017_bezpeka_suspilstva_slovnik_terminiv_e.pdf (дата звернення: 29.08.2025).
51. Про затвердження Типового положення про кваліфікаційний центр : наказ Міністерства освіти і науки України від 22.04.2021 № 452. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0804-21> (дата звернення: 29.08.2025).
52. Посібник для експертів з акредитації кваліфікаційних центрів / За ред. В. Ковтунця та Т. Семигіної. Київ: Національне агентство кваліфікацій, 2021. 219 с. URL: <https://nqa.gov.ua/uploads/multiple-input/61a8a03778e8b.pdf> (дата звернення: 31.08.2025).
53. Про затвердження Положення про Реєстр кваліфікацій : постанова Кабінету Міністрів України від 16.06.2021 № 620 (редакція від 25.10.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/620-2021-%D0%BF?lang=uk#Text> (дата звернення: 31.08.2025).